

Áttekintés 04

HU

Az uniós források kezelésének digitalizálása

EURÓPAI
SZÁMVEVŐSZÉK

2023

Tartalomjegyzék

	Bekezdés
Összefoglaló	I–VIII
Bevezetés	01–10
A digitalizáció elősegítheti az uniós források hatékonyabb kezelését	01–06
Az uniós források kezelésére számos különböző informatikai rendszert használnak	07–10
Hatókör és módszer	11–13
A „valóban digitális” Bizottság kialakítása még folyamatban van	14–26
A Bizottság lépéseket tett digitális környezetének az egyszerűsítésére	14–18
A Bizottság várakozása szerint a SUMMA javítani fogja a pénzgazdálkodás hatékonyságát	19–22
Az uniós források Bizottság általi kezelésének digitalizálásával kapcsolatos lehetőségek, kihívások és annak az ellenőrzésre gyakorolt hatásai	23–26
Egyenetlen a vissza nem térítendő támogatások és a közbeszerzés irányításának digitalizálása a közvetlen és közvetett irányításban	27–46
A közvetlen irányítás alá tartozó uniós támogatások többségét automatizált folyamatokkal rendelkező informatikai rendszer kezeli	28–32
A Bizottság létrehozott a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz részére egy informatikai rendszert, amely beszámolási eszközként működik	33–35
A közvetett irányítás esetére a Bizottságnak nincs szervezeti informatikai megoldása	36–39

A közbeszerzés terén a Bizottság lépéseket tett, hogy a jelenlegi „informatikai mozaikot” egységes szervezeti megoldással váltsa fel	40–43
A közvetlen és közvetett irányítás digitalizálásával kapcsolatos lehetőségek, kihívások és annak az ellenőrzésre gyakorolt hatásai	44–46
A Bizottság digitalizálta a megosztott irányítás esetén alkalmazott eljárásait, de nemzeti szinten eltérő mértékű a digitalizáció	47–68
Megtörtént a Bizottság által a tagállamoknak teljesített kifizetések digitalizálása	48–50
A tagállamok által a kedvezményezettek részére teljesített kifizetések digitalizálása eltér az egyes uniós alapok esetében	51–57
Eltérő, hogy a tagállamok körében mennyire elterjedt az elektronikus közbeszerzés	58–64
A megosztott irányítás digitalizálásával kapcsolatos lehetőségek, kihívások és annak az ellenőrzésre gyakorolt hatásai	65–68
Az informatikai eszközöknek köszönhetően javítható az uniós kiadások átláthatósága és védelme	69–80
Sok rendszer van használatban az átláthatóságról szóló beszámolóhoz	69–73
Az uniós kiadások védelmét szolgáló eszközök használata eltérő a három irányítási mód esetében	74–77
Az átláthatóság javítását és az Unió pénzügyi érdekeinek védelmét szolgáló informatikai eszközök fejlesztésével kapcsolatos lehetőségek, kihívások és azoknak az ellenőrzésre gyakorolt hatásai	78–80
Záró megjegyzések	81–88

Mellékletek

I. melléklet. Az e-kohéziós rendszerek főbb jellemzői a tagállamokban

II. melléklet. Párhuzamos adatcsere az e-kohéziós rendszereken kívüli kedvezményezettekkel

III. melléklet. Fő elektronikus közbeszerzési kapacitás a tagállamokban

Rövidítések

Glosszárium

A számvevőszéki munkacsoport

Összefoglaló

I A megfelelően irányított digitalizáció elősegítheti a közigazgatás olyan irányú átalakulását, hogy az hatékonyabban, megbízhatóbban és biztonságosabb módon nyújthassa szolgáltatásait. A Bizottság a digitalizáció révén igyekszik új alapokra helyezni működését és javítani az uniós források kezelését. A digitalizáció elősegítheti az Unió pénzügyi érdekeinek védelmét is azáltal, hogy időszerűbb, konzisztensebb és jobb minőségű adatokat biztosít.

II Áttekintésünk ismerteti és elemzi az uniós források kezelésének digitalizálásával kapcsolatos jelenlegi helyzetet, valamint a tervezett fejlesztéseket. A digitalizáció folyamatát azzal igyekszünk elősegíteni, hogy feltárjuk a kapcsolódó lehetőségeket és kihívásokat, illetve e folyamatnak az ellenőrzésre gyakorolt hatásait. Megvizsgáltuk a közvetlen, közvetett és megosztott irányítás alá tartozó operatív kiadásokat, különös tekintettel a vissza nem térítendő támogatásokra és a közbeszerzésre. Ez a dokumentum nem ellenőrzési jelentés, hanem főként nyilvánosan elérhető információkon, illetve kifejezetten erre a célra gyűjtött anyagon alapuló áttekintés.

III 2018. évi digitális stratégiájában a Bizottság leszögezte: célja, hogy 2022-re „valóban digitálissá” váljon. 2022 közepén újabb digitális stratégia következett, 2024 végéig megvalósítandó fő intézkedésekkel. Az uniós források kezelése során a Bizottság számára a legfőbb kihívást pénzgazdálkodási rendszerének korszerűsítése jelenti. A Bizottság tervei között szerepel emellett összetett informatikai környezetének egyszerűsítése is: csökkentené a házon belül használt helyi rendszerek számát, és tovább egyszerűsítene üzleti folyamatait. Ilyen értelemben a „valóban digitális Bizottság” kialakítása még folyamatban van

IV A Bizottság jelenleg is több szervezeti informatikai rendszert működtet. A támogatások odaítéléséhez például elsősorban egy jól integrált és automatizált informatikai rendszert használ. A közbeszerzés terén a szerződések odaítélését megelőző szakaszokban már működik egy szervezeti rendszer, míg a szerződéskötést követő szakaszokban használandó rendszer még fejlesztés alatt áll. A Bizottság azonban nem rendelkezik szervezeti rendszerrel a közvetett irányítás valamennyi szükségletére nézve: itt még folyik néhány informatikai projekt véglegesítése.

V A megosztott irányítás alá tartozó uniós kiadások digitalizálásának mértéke eltérő, mivel itt számos, különböző joghatóság alá tartozó szerv működik, alkalmasint technikai és szervezeti akadályokkal. A tagállamoknak folyósítandó kifizetések kapcsán a Bizottság digitalizálta eljárásait. A tagállamokban a digitalizáció előrehaladottabb a közös agrárpolitika terén (különösen a közvetlen kifizetések esetében), mivel a tagállamokban itt homogénebb a kifizetések szerkezete, mint más megosztott irányítású területeken. A kohéziós és vidékfejlesztési támogatások terén nagyobbak az eltérések arra nézve, hogy a nemzeti hatóságok mennyire alkalmaznak informatikai eszközöket. Különbségek vannak a tagállamok között abban is, hogy milyen mértékben aknázzák ki az elektronikus közbeszerzés lehetőségeit.

VI A vállalkozóknak és az uniós kiadások kedvezményezettjeinek átláthatósága jelenleg több adatbázison és portálon alapul, és irányítási módoként és szakpolitikaként eltérő. Leginkább ott centralizált, ahol a Bizottság közvetlen irányítást alkalmaz, míg a többi irányítási mód esetében változatosabb a kép. Különbségek vannak az információk közzétételének módjában is. Ugyanígy az uniós költségvetés védelmének fokozására szolgáló informatikai eszközöket is más-más mértékben alkalmazzák az egyes irányítási módok esetében. Az uniós költségvetési rendelet átdolgozására irányuló 2022. évi javaslatában a Bizottság a nagyobb harmonizáció mellett foglalt állást, de amint azt 06/2022. számú véleményünkben is kifejtettük, ez a javaslat nem volt eléggé messzemenő.

VII A digitalizáció nemcsak az uniós források kezelését, hanem az ellenőrzésüket is hatékonyabbá teheti. Például az informatikai rendszerekhez való hozzáférés felgyorsíthatja az ezekben tárolt bizonyítékok összegyűjtésének és elemzésének folyamatát. Az eltérő mértékű digitalizáció és az uniós költségvetés végrehajtásához használt informatikai rendszerek nagy száma miatt azonban jelenleg lehetetlen nagyszabású tesztelést végezni. További akadályt jelentenek az adatkormányzás eltérései: egyes alapvető adatok még mindig strukturálatlanok, vagy csak közvetlenül az irányító hatóságoktól vagy a kedvezményezettektől beszerezhetőek, így nem alkalmasak digitális ellenőrzésre és átfogó elemzésre.

VIII A Bizottság és az uniós költségvetést végrehajtó más szervek számos kihívással szembesülnek digitalizációs törekvéseik során. Például az uniós források kezelésének optimalizálása érdekében tovább kell majd egyszerűsíteni az informatikai környezetet a különbségek csökkentése, valamint az informatikai rendszerek közötti interoperabilitás és a számos végrehajtó szerv által használt adatok javítása révén.

Bevezetés

A digitalizáció elősegítheti az uniós források hatékonyabb kezelését

01 A Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) szerint „a digitalizáció a digitális technológiák és adatok, illetve összekapcsolódás olyan felhasználása, amely új tevékenységekhez vagy a meglévő tevékenységek megváltozásához vezet”¹. Az időszerű és megbízható adatok kulcsfontosságúak az uniós források hatékony kezeléséhez. Az egyes szervezetek akkor számíthatnak sikerre, ha ki tudják aknázni a digitális technológiákban rejlő lehetőségeket az adatok hatékony felhasználására². A digitalizáció több, mint az adatok gépi olvashatósága, hiszen jelentős változásokat hozhat az üzleti folyamatokban.

02 A Bizottság igyekszik a digitalizáció révén új alapokra helyezni működését³. A digitalizáció olyan eszköz lehet, amely segít harmonizálni az uniós források kezelését, valamint csökkenti a Bizottság munkatársaira, a vállalkozókra és a támogatások kedvezményezettjeire háruló adminisztratív terheket. Azáltal is elősegíti az Unió pénzügyi érdekeinek védelmét, hogy időszerűbb, konzisztensebb és jobb minőségű adatokat biztosít. Végül pedig előnyökkel járhat az ellenőrzés szempontjából is, mert hatékonyabbá teheti azt olyan digitális technikák alkalmazásával, amelyek az adatokat olvasható formátumban nyerik ki az informatikai irányítási rendszerekből. A manuális adatkezelés csökkenésével a számvevők nagyobb mennyiségű adatot elemezhetnek, és nagyobb sokaságokra vonatkozó következtetéseket vonhatnak le.

03 Az elmúlt években nőtt az érintettek érdeklődése az uniós források kezelésének digitalizálása iránt. Az Európai Parlament például az Unió általános költségvetésére vonatkozó 2020. évi mentesítésről szóló [állásfoglalásában](#) hangsúlyozta az uniós finanszírozás kedvezményezettjeire vonatkozó egységes interoperábilis adatbázis fontosságát. Felszólította a Bizottságot, hogy az uniós költségvetés védelme érdekében a nyomon követésre, beszámolásra és ellenőrzésre használjon digitális és automatizált rendszereket.

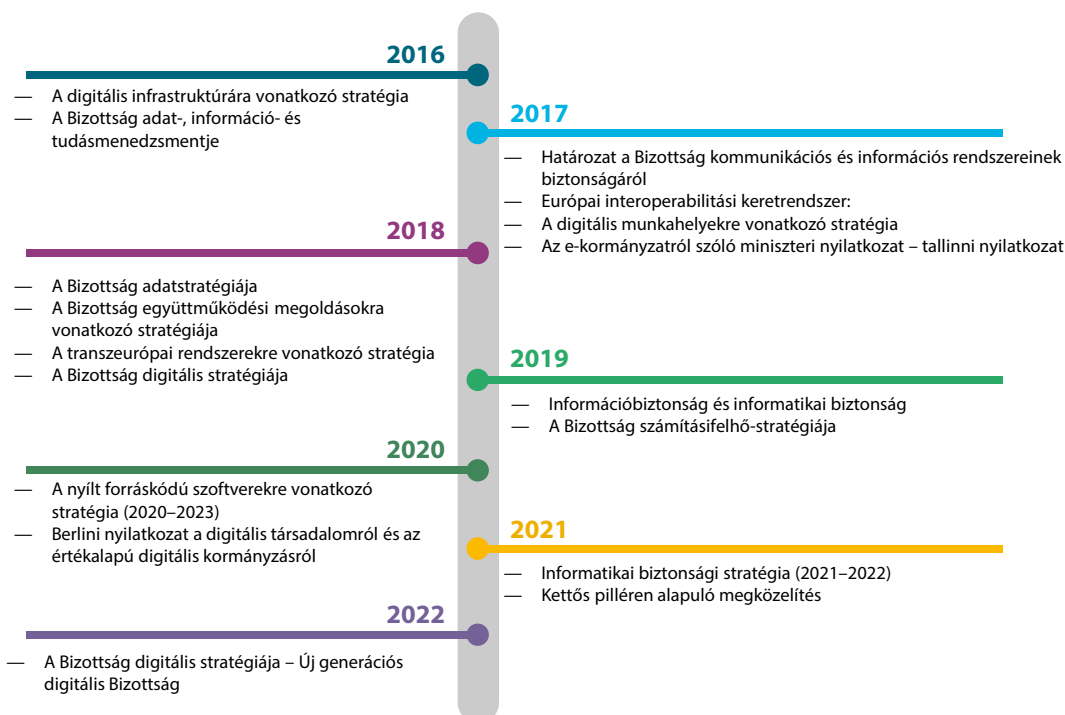
¹ OECD (2019), „*Going digital: Shaping Policies, Improving Lives*”, OECD Publishing, Párizs.

² A Bizottság digitális stratégiája, C(2018) 7118, 2. o.

³ Uo., 3. o.

04 A digitalizáció már évek óta stratégiai prioritás a Bizottság számára. Az elmúlt években a Bizottság számos intézkedést kezdeményezett a szervezeti digitális környezet racionalizálása és fejlesztése céljából. Ennek kapcsán az **1. ábra** több kulcsfontosságú informatikai vonatkozású stratégiai dokumentumot mutat be.

1. ábra. Főbb informatikai vonatkozású szervezeti stratégiai dokumentumok

Forrás: Európai Számvevőszék, a Bizottság adatai és nyilvános információk alapján.

05 2018. évi digitális stratégiájában a Bizottság azt a célt tűzte ki, hogy 2022-ig „digitálissá átalakított, felhasználó-központú és adatvezérelt igazgatási szervezetté” váljon, és meghatározott több magas szintű elvet, például az „alapértelmezés szerint digitális” elvét, valamint az átláthatóság, az interoperabilitás és a felhasználóközpontúság elvét. A 2019–2024-es időszakra meghatározott **politikai iránymutatások** megerősítették ezt a célt, amelynek középpontjában az összekapcsolt erőforrások és szolgáltatások „adatökoszisztémájának” létrehozása állt.

06 A Bizottság minden szervezeti egységének minden egyes általa alkalmazott informatikai megoldás esetében értékelnie kell, hogy az megfelel-e ennek a stratégiának. 2021-ben az egyes részlegek az ezen elvek szempontjából tett előrehaladásuk kapcsán különböző mértékű megfelelésről számoltak be: 2021-re nézve ez a mérték 10% és 100% között mozgott. A 2022-ra vonatkozó becslésekben a

legtöbb részleg javulást prognosztizál, de nem teljes mértékű megfelelést⁴. 2022 közepén a Bizottság új digitális stratégiát fogadott el, 2024 végéig megvalósítandó fő intézkedésekkel. Ilyenek többek között: a kiberbiztonság megerősítése, olyan új technológiák, mint például a mesterséges intelligencia alkalmazása, valamint a fokozott interoperabilitás.

Az uniós források kezelésére számos különböző informatikai rendszert használnak

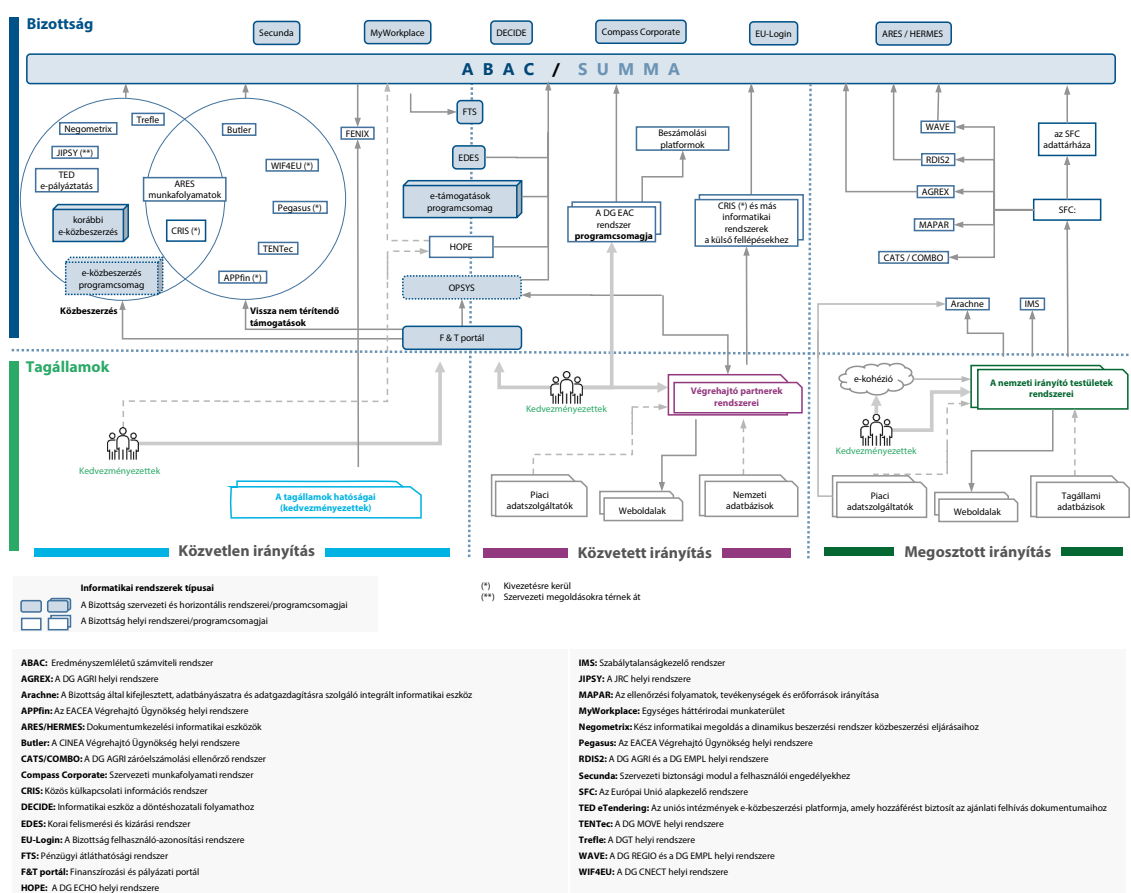
07 A Bizottságot informatikai rendszerek, digitális megoldások és adatkészletek összetett környezetében végzi tevékenységeit⁵. A központi költségvetési, számviteli és pénztári folyamatok fő rendszere jelenleg az ABAC elnevezésű pénzügyi irányítási rendszer (amelyet a SUMMA nevű új rendszer fog felváltani – lásd: **19.** bekezdés). Az ABAC a Bizottság hivatalos pénzügyi beszámolóinak nagy részének közvetlen forrása. A pénzügyi tranzakciókra vonatkozó információk biztosítása érdekében az ABAC mintegy 80 helyi rendszerhez csatlakozik és folytat velük információcserét.

08 A Bizottság több más, az uniós források kezelése és az Unió pénzügyi érdekeinek védelme szempontjából releváns informatikai rendszerrel is rendelkezik, ilyen például a szabálytalanságkezelő rendszer (IMS), a korai felismerési és kizárási rendszer (EDES) és az Arachne elnevezésű adatbányászati és kockázatértékelő eszköz. Emellett létezik számos nemzeti adatbázis is, például a cég- és adónyilvántartások, a tényleges tulajdonosok nyilvántartásai, a közbeszerzési platformok, valamint az uniós költségvetés végrehajtásáért felelős szervek adatbázisai. A **2. ábra** áttekintést nyújt az uniós források kezeléséhez használt főbb informatikai rendszerekről.

⁴ A bizottsági részlegek 2021 évi éves tevékenységi jelentései

⁵ A Bizottság digitális stratégiája, C(2022) 4388.

2. ábra. Az uniós források kezelésére használt főbb informatikai rendszerek

Forrás: Európai Számvevőszék, a Bizottságtól kapott információk alapján.

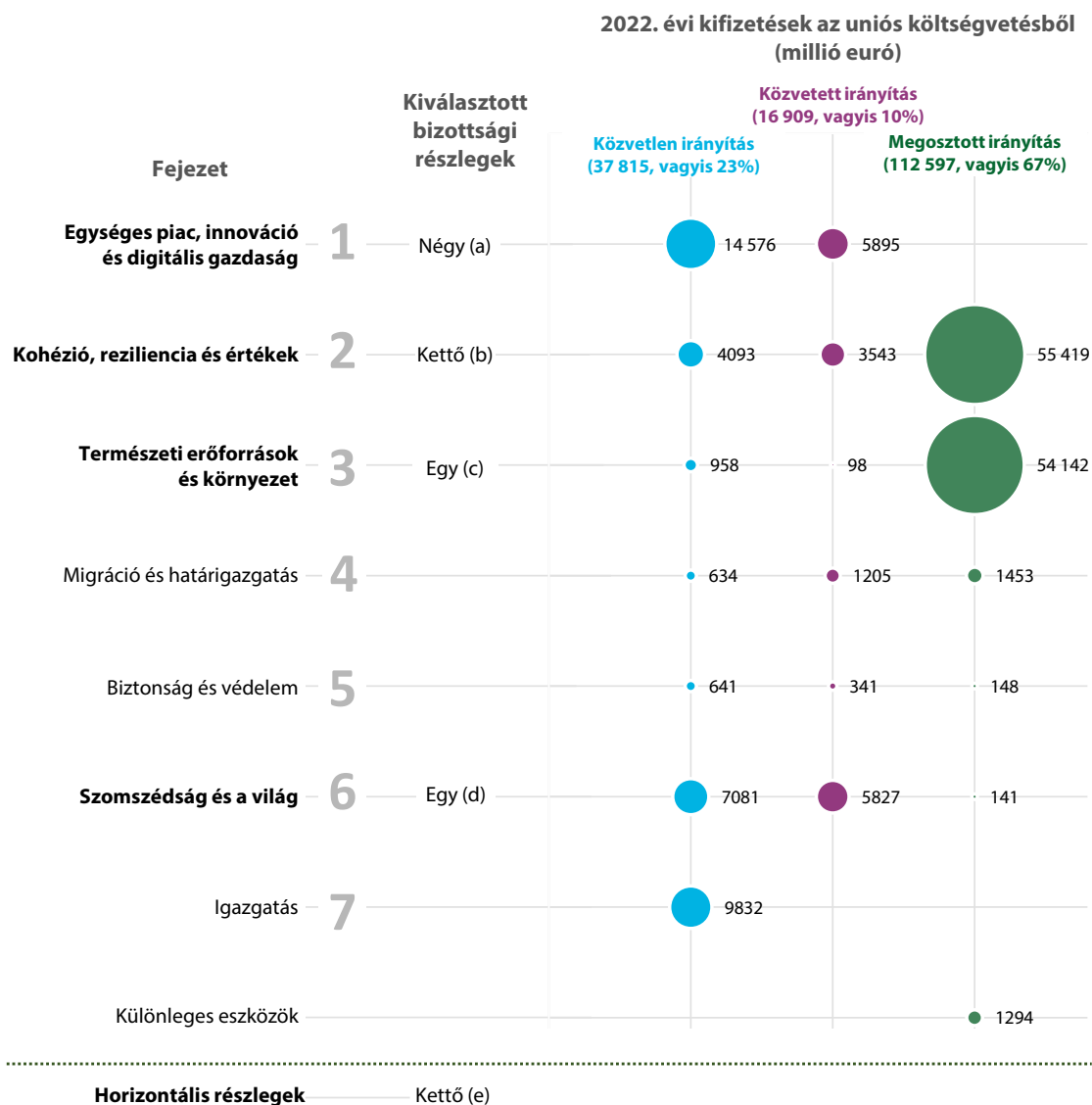
09 Az uniós költségvetési kiadások kapcsán három fő szakasról – előkészítés, végrehajtás és beszámolás – beszélünk, amelyekre az **uniós költségvetési rendelet** szabályai vonatkoznak. A költségvetésből finanszírozott valamennyi program irányítása három irányítási mód valamelyikével történik. Ezek: közvetlen irányítás (a Bizottság vagy más uniós intézmények, illetve szervek által), közvetett irányítás (a Bizottság partnerszervezetei vagy Unión belüli vagy kívüli más hatóságok által) és megosztott irányítás (a Bizottság és a tagállami hatóságok által közösen).

10 A vissza nem térítendő támogatások és a közbeszerzés az Unió fő költségvetés-végrehajtási eszközei, ezek együtt lefedik az uniós költségvetési kiadások többségét. Hasonló eljárások révén hajtják végre őket (közzététel, a pályázatok/ajánlatok értékelése, szerződések odaítélése, kifizetések, nyomon követés és beszámolás), és a költségvetési rendelet olyan közös elvei vonatkoznak rájuk, mint az átláthatóság, az egyenlő bánásmód és a megkülönböztetésmentesség.

Hatókör és módszer

11 Áttekintésünk révén igyekszünk megfelelni az érintettek élénk érdeklődésének azzal, hogy átfogó képet adunk az uniós források kezelésének digitalizálásáról. Áttekintésünk azt vizsgálja, hogy az uniós költségvetésből származó operatív kiadások kezelésére a Bizottság által létrehozott informatikai rendszerek hogyan használják fel az adatokat. Kiterjed mind a három (közvetlen, közvetett és megosztott) irányítási módra a kiválasztott szakpolitikai területeken és a Bizottság szervezeti egységeiben, köztük kilenc főigazgatóságon (DG) és egy végrehajtó ügynökségen (lásd: [3. ábra](#)). Konzultáltunk néhány tagállami hatósággal is, hogy további információkat gyűjtsünk arról, hogyan használják az uniós források kezelésére szolgáló informatikai rendszereket és azok adatait.

3. ábra. 2022. évi kifizetések az uniós költségvetésből fejezetek, irányítási módok és kiválasztott bizottsági részlegek szerint

- (a) Európai Kutatási Végrehajtó Ügynökség; Kutatási és Innovációs Főigazgatóság; Közös Kutatóközpont; Gazdasági és Pénzügyi Főigazgatóság.
 (b) A Foglalkoztatás, a Szociális Ügyek és a Társadalmi Befogadás Főigazgatósága; Regionális és Várospolitikai Főigazgatóság.
 (c) Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Főigazgatóság.
 (d) A Nemzetközi Partnerségek Főigazgatósága.
 (e) Költségvetési Főigazgatóság; Informatikai Főigazgatóság.

Forrás: Európai Számvevőszék, a Bizottság (ABAC) információi alapján.

12 Áttekintésünk során igyekeztünk meghatározni a digitalizáció jelenlegi állapotával kapcsolatos legfontosabb lehetőségeket és kihívásokat, és feltárni az uniós források digitális ellenőrzésére gyakorolt lehetséges hatásait. Áttekintésünk elsősorban a következő folyamatokra és eszközökre irányult:

- o a költségvetés végrehajtása és számvitel;
- o a támogatások kezelése és a közbeszerzés irányítása;
- o a kiadások átláthatóságának biztosítására és az Unió pénzügyi érdekeinek védelmére szolgáló eszközök.

13 Áttekintésünk nem minősül ellenőrzési jelentésnek. Munkánkat nyilvánosan hozzáférhető információkra, például a Bizottság és az Európai Parlament jelentéseire és tanulmányaira, valamint saját korábbi munkánkra és megszerzett ismereteinkre alapoztuk. Új információkat úgy gyűjtöttünk, hogy külön bekértünk további dokumentumokat, például belső jelentéseket és munkadokumentumokat, valamint interjút készítettünk a Bizottság tíz részlegének érintett munkatársaival (**3. ábra**). Felmérést küldtünk 25 másik részlegnek is, hogy jobb képet kapjunk a Bizottság digitalizációjának jelenlegi helyzetéről, és 21 választ kaptunk. Áttekintésünk elsősorban a 2014 januárjától 2022 decemberéig terjedő időszakra irányul.

A „valóban digitális” Bizottság kialakítása még folyamatban van

A Bizottság lépéseket tett digitális környezetének az egyszerűsítésére

14 A Bizottságot informatikai rendszerek, digitális eszközök és adatkészletek széttagolt környezete jellemzi (07. és 08. bekezdés). Több kiemelt projekt indult azzal a céllal, hogy a fő informatikai rendszerek az egész intézményben elérhetőek legyenek szervezeti használatra. A Bizottság a szervezeti rendszerek bevezetésétől informatikai környezetének egyszerűsítését, üzleti folyamatainak optimalizálását és e folyamatok hatékonyabbá válását várja.

15 E célból a Bizottság 2017-ben létrehozta az „egységes elektronikus adatszereközpontot” (SEDIA). Ez az uniós intézmények és szervek finanszírozási és pályázati lehetőségeinek közzétételére szolgáló központi platform, és egyben a közvetlen és közvetett irányítás keretében uniós finanszírozásban részesülő (potenciális) vállalkozók és kedvezményezettek egyablakos ügyintézési pontja. A SEDIA együttműködik a Bizottság támogatások kezelésére (e-támogatások programcsomag), illetve közbeszerzések kezelésére (e-közbeszerzés programcsomag) szolgáló szervezeti informatikai rendszereivel. A résztvevők tehát a SEDIA révén küldik be a vissza nem térítendő támogatásokkal és a közbeszerzéssel kapcsolatos valamennyi dokumentumot, például javaslatokat, valamint az elérendő eredményekről és a mérföldkövekről szóló jelentéseket.

16 Ugyanabban az évben a Bizottság úgy határozott, hogy (főként házon belül kifejlesztett) pénzügyi irányítási rendszerét, az ABAC-ot lecseréli a SUMMA elnevezésű, „készen kapható” rendszerre, ezen kívül a külső fellépésekért felelős részelei (a „RELEX család”) számára kifejleszti az OPSYS ECOSYSTEM-et – lásd: 38. bekezdés. Megosztott irányítás keretében a Bizottság működteti az Európai Unió alapkezelő rendszerét (SFC), a tagállamokkal való adatcserére szolgáló informatikai rendszert, valamint az Arachnét.

17 Ezek a kiemelt projektek a Bizottság Informatikai és Kiberbiztonsági Tanácsának⁶ általános felügyelete alatt állnak, de operatív koordinációjuk összetett. Irányítási rendszerük a következő:

- o A SEDIA, az e-támogatások és az e-közbeszerzés a támogatási és beszerzési irányítóbizottság (GPSB) hatáskörébe tartoznak. Az OPSYS szerződéskezelési modulját a GPSB hatáskörén belül összevonták a szervezeti e-közbeszerzés programmal, tükrözve a Bizottság azon szándékát, hogy egyszerűsítse és összehangolja a kapcsolódó informatikai eszközök irányítását és finanszírozását. A többi OPSYS-programmodult a RELEX-család külön irányítóbizottsága irányítja.
- o Az SFC és az Arachne irányítását az SFC, illetve az Arachne irányítóbizottsága végzi.
- o A SUMMA is saját irányítási struktúrával rendelkezik. A GPSB és a SUMMA számos szinten működik együtt, az operatív személyzettől a felső vezetésig.

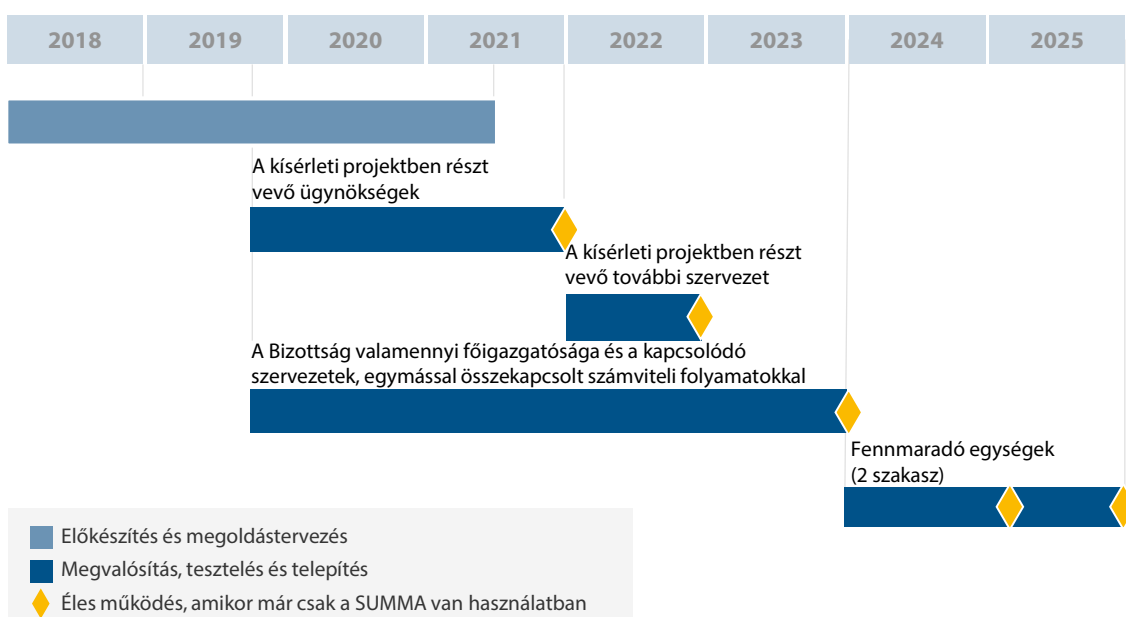
18 Egyes kiemelt informatikai projektek – például a SUMMA, az OPSYS és az e-közbeszerzés – késedelmet szenvedtek, és jelentősen túllépték a költségvetést. A Bizottság arról tájékoztatott bennünket, hogy e késedelmek fő okai közé tartozik a hatókör bővülése, az irányítási rendszerek összetettsége, a különböző projektek egymásnak ellentmondó prioritásai (aminek nagy fokú kölcsönös függőségük miatt van jelentősége), valamint a helyi rendszerek fokozatos kivezetése, de utalt emellett a költségvetési megszorításokra is.

⁶ Közlemény a Bizottságnak: „A szervezetirányítási rendszer észszerűsítése és megerősítése az Európai Bizottságon belül”, C(2018) 7704.

A Bizottság várakozása szerint a SUMMA javítani fogja a pénzgazdálkodás hatékonyságát

19 Az ABAC még mindig használatban van, rendkívül bonyolulttá és költségessé vált, és nem felel meg a Bizottság jövőbeli igényeinek. A **4. ábra** bemutatja az ABAC SUMMA-val való felváltásának jelenlegi ütemtervét. 2022 januárja óta három uniós ügynökségnél folyik a SUMMA tesztelése⁷. 2023 januárjában egy negyedik uniós szervnél is használni kezdték a SUMMÁ-t⁸.

4. ábra. A SUMMA jelenlegi ütemterve a Bizottság és a kapcsolódó szervezetek számára

Forrás: Európai Számvevőszék, a Bizottságtól kapott információk alapján.

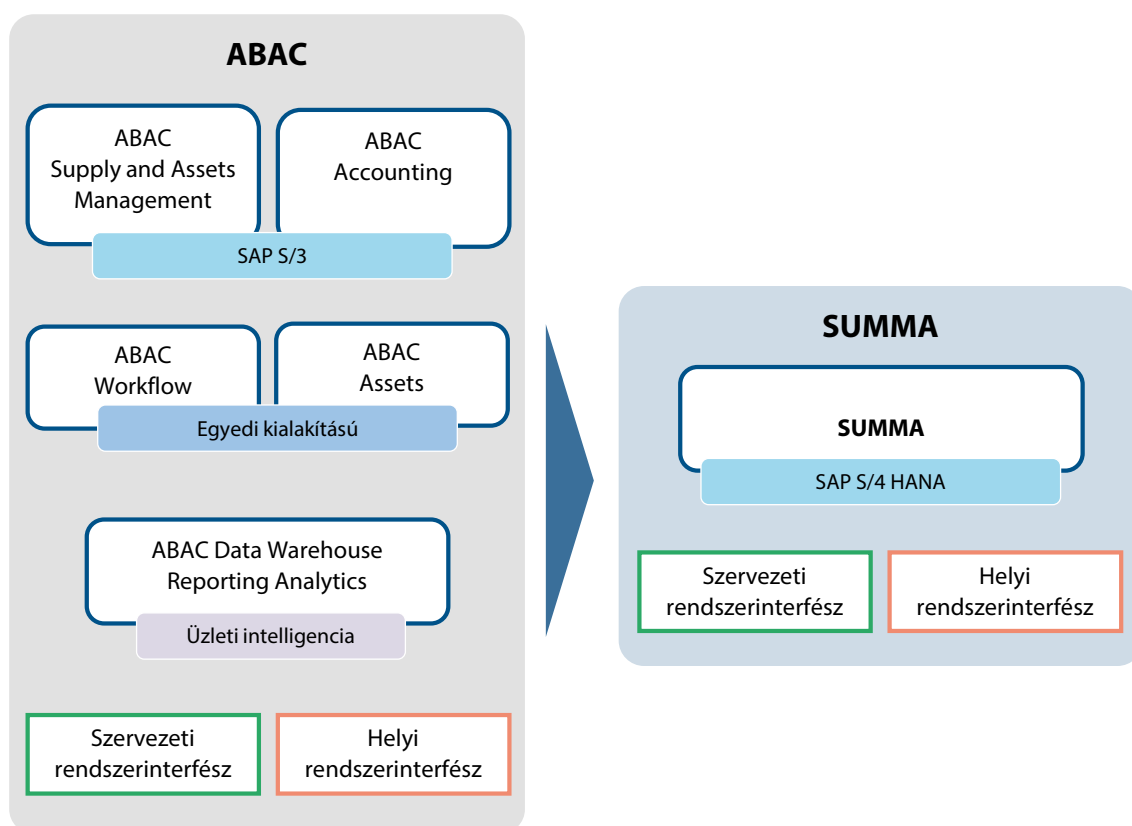
20 A SUMMA alapvetően ugyanazokat a folyamatokat kívánja kezelni, mint az ABAC, de átfogóbb funkciókkal, valamint észszerűbb és kevésbé igényre szabott felépítés révén (**5. ábra**). Az éves beszámoló elkészítéséhez az ABAC-hoz hasonlóan a SUMMA is más helyi, illetve a bizottsági szervezeti rendszerekből származó pénzügyi adatokat használja fel. Azáltal, hogy az ABAC kivezetése vagy a szervezeti megoldások bevezetése révén csökkenti a SUMMA-hoz kapcsolódó helyi rendszerek számát (kb. 80-ról 60 alá), és azzal, hogy rendszeressé teszi a SUMMA-val való műszaki integrációjukat, a Bizottság a karbantartási költségek, illetve a biztonsági kockázatok

⁷ Az Európai Éghajlat-politikai, Környezetvédelmi és Infrastrukturális Végrehajtó Ügynökség, az Európai Unió Vasúti Ügynöksége és az Európai Unió Büntető Igazságügyi Együttműködési Ügynöksége.

⁸ A Tiszta Légi Közlekedés Közös Vállalkozás.

csökkentésére törekszik. A tervek szerint a SUMMA legfeljebb 20 helyi rendszerből veszi majd a pénzügyi adatokat. Mintegy 40 másik helyi rendszer pedig a SUMMA adattárházából fogja átvenni az adatokat.

5. ábra. Az ABAC-hoz képest a SUMMA kevesebb rendszerből épül fel, és azok kevésbé egyedi fejlesztésűek

Üzleti intelligencia: Technológia használata az adatgyűjtéshez és az adatoknak döntéshozatali célokra való, felhasználóbarátabb módon történő bemutatásához

Forrás: Európai Számvevőszék, a Bizottságtól kapott információk alapján.

21 A Bizottság szerint a SUMMA fő potenciális előnyei a következők:

- egyszerűsítheti és szabványosíthatja az üzleti folyamatokat (pl. automatikusan validálhat új üzleti partnereket), mivel új beszámolási, előrejelzési és elemzési kapacitással (pl. költségvetés-végrehajtási eredménytábla) rendelkezik, és egy központi adattárban rögzít minden számviteli és ellenőrzési adatot;
- a modern technológia és az automatizálás révén növelheti a hatékonyságot;
- javíthatja a kontrollmechanizmusokat és a megfelelést (pl. a beépített adatminőségi ellenőrzésekkel);

- o korszerűbb technológia alkalmazásával enyhítheti az üzletmenet-folytonosságot érintő kockázatokat;
- o csökkentheti az infrastruktúra fenntartási költségeit.

22 A nagy adatmennyiség miatt a Bizottság számára nehéz lesz az összes tranzakciót teljes mértékben áttelepíteni az ABAC-ról, ezért csak a lezáratlan tranzakciókat kívánja a SUMMA-ba átültetni. A lezárt tranzakciók az ABAC adattárházban maradnak, ami karbantartási költségekkel fog járni. A Bizottság azonban azt tervezi, hogy a lezárt tranzakciókat az ABAC-ból származó historikus adatokkal együtt a SUMMA-ban egy „közös nézetben” fogja szerepeltetni.

Az uniós források Bizottság általi kezelésének digitalizálásával kapcsolatos lehetőségek, kihívások és annak az ellenőrzésre gyakorolt hatásai

23 A digitális eszközök fent leírt fejlesztése jelentős lehetőségeket nyit meg a Bizottság előtt, hogy tevékenységét az alábbiak révén tegye hatékonyabbá:

- o az új technológiák jobb kiaknázása az uniós források kezelése terén, különösen a SUMMA keretében;
- o a helyi rendszerek számának csökkentése, ami mérsékli a karbantartási költségeket és a biztonsági kockázatokat;
- o az üzleti folyamatok további optimalizálása a helyi rendszerek helyett szervezeti informatikai megoldások alkalmazásával.

24 A digitalizáció azonban olyan kihívásokkal is jár, mint például:

- o a jelenleg még összetett informatikai környezet további optimalizálása;
- o az ABAC felváltása a SUMMA-val, ami különösen adatmigrációs kockázatokkal fog járni;
- o a kiemelt projektek további késedelmek nélküli befejezése, megfelelő finanszírozás és források biztosítása mellett, valamint kilépés abból a bezárkózásból, ami a helyi rendszerek használatával jár.

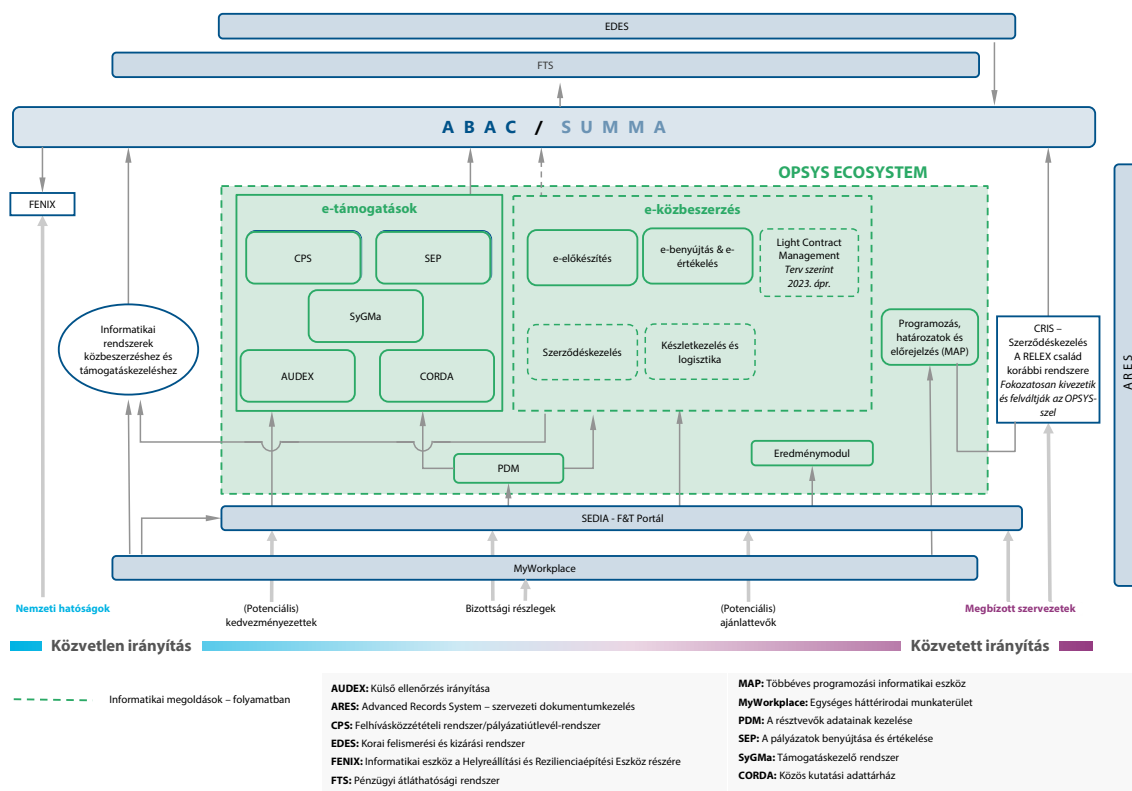
25 Megítélésünk szerint a Bizottság összevont beszámolóinak pénzügyi ellenőrzése az elsők között jöhet szóba mint a digitális ellenőrzés tárgya, mivel az ehhez szükséges adatokat egyetlen közös rendszerben (ABAC) tárolják. Például az, hogy informatikai eszközöket használtunk a dokumentumok automatizált kinyerésére, némi észlelhető hatékonyságjavulással járt. Hasonlóan előnyös volna az automatizálás olyan területeken, mint a kötelezettségvállalások és kifizetések vizsgálata a megosztott és a közvetlen irányítás keretében. Jelenleg azonban nem lehetséges a tranzakciók teljes sokaságára kiterjedő egységes pénzügyi ellenőrzés, mivel egyes ügynökségeknél és más szerveknél nincs használatban az ABAC.

26 Az ABAC SUMMA-val történő felváltása miatt szükségessé válhat, hogy digitális ellenőrzésünket néhány tekintetben kiigazítsuk, illetve hogy azt a SUMMA-tól várt új beszámolási kapacitásra és egyéb technológiai változásokra reagálva átalakítsuk. Úgy véljük, hogy az átmeneti időszakban ellenőrzésekkel kell majd megerősíteni, hogy az ABAC-ról való átállás teljes körűen megtörtént. Arra számítunk azonban, hogy a SUMMA új beszámolási eszköze a jövőben időt takarít meg az összehasonlító ellenőrzésekre nézve.

Egyenetlen a vissza nem térítendő támogatások és a közbeszerzés irányításának digitalizálása a közvetlen és közvetett irányításban

27 Közvetlen irányítás esetén (az uniós költségvetésből származó kifizetések együtöde tartozik ide) a Bizottság saját szervezeti egységein és ügynökségein keresztül hajtja végre az uniós forrásokat. Közvetett irányítás (a kifizetések egytizede) esetében a pénzüsszegeket más közszektorbeli szervek vagy közfeladatot ellátó szervek – úgynevezett „megbízott szervezetek” – kezelik. A **6. ábra** a közvetlen és közvetett irányítás legfontosabb informatikai rendszereit és adatáramlásait mutatja be. Több informatikai rendszer, például az F&T portál, az e-támogatások és a pénzügyi átláthatósági rendszer (FTS) mindkét irányítási módban használatos.

6. ábra. A közvetlen és közvetett irányítás legfontosabb informatikai rendszerei és adatáramlásai

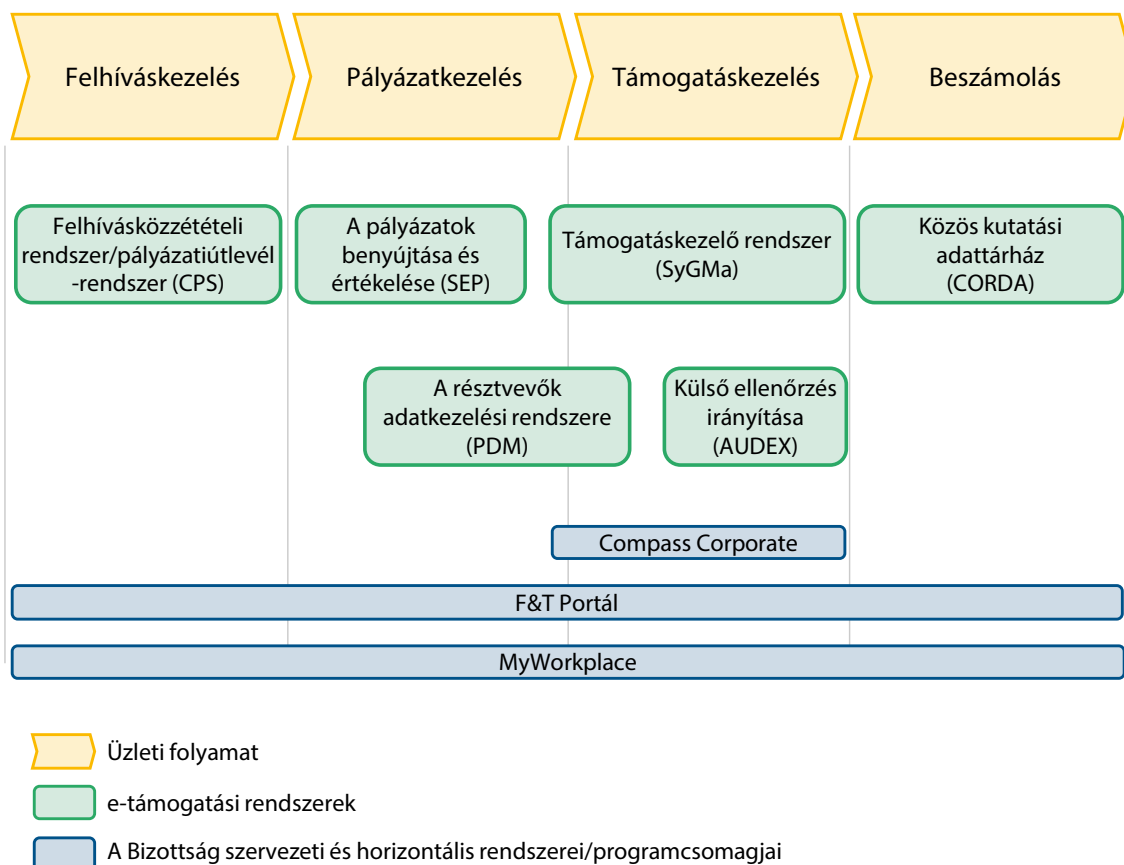

Forrás: Európai Számvevőszék, a Bizottságtól kapott információk alapján.

A közvetlen irányítás alá tartozó uniós támogatások többségét automatizált folyamatokkal rendelkező informatikai rendszer kezeli

28 Az e-támogatások programcsomag 2014 óta működik, és jelenleg ez a Bizottság közvetlen támogatások kezelésére szolgáló szervezeti rendszere. Voltaképpen nem egyetlen rendszerről van szó, hanem egy sor egymást kiegészítő és jól integrált⁹ informatikai eszközről, amelyek zömmel automatikusan cserélnék adatokat. Az e-támogatások tehát egy automatizált folyamatot kínálnak a támogatáskezelés teljes életciklusára. Az elektronikus aláírás használatával az e-támogatások hozzájárulnak a papírmentes irányításhoz. Az e-támogatások integrálva vannak az AUDEX elnevezésű ellenőrzés-irányítási és adattárolási eszközzel, amelyet a Bizottság és ellenőrzési vállalkozói a külső ellenőrzések irányítására használnak. A **7. ábra** bemutatja, hogyan kapcsolódnak ezek az eszközök a Bizottság üzleti folyamataihoz.

7. ábra Az e-támogatások eszközei és a Bizottság üzleti folyamatai

Forrás: Európai Számvevőszék, a Bizottságtól kapott információk alapján.

⁹ A 2021. évi éves jelentés 4.25. bekezdése.

29 Cél az, hogy az e-támogatások lefedje szinte az összes közvetlen irányítású vissza nem térítendő támogatást, valamint a közvetett irányítás alá tartozó valamennyi vonatkozó finanszírozási programot. 2022 januárjában a Bizottság már közvetlen támogatásainak közel 90%-át az e-támogatásokban kezelte. A jelenleg vizsgálat alatt álló hét új finanszírozási program beépítését követően a Bizottság várakozása szerint a rendszer a közvetlen támogatásokat felhasználó összes programjának 98%-át fogja lefedni. A többi programot azért nem, mert azok mindegyike viszonylag kevés tranzakcióból áll, így a Bizottság megítélése szerint az átállás ezeknél nem lenne hatékony.

30 Az e-támogatások számos automatizált funkcióval rendelkeznek, amelyek csökkentik a manuális beavatkozás szükségességét és az emberi hiba kockázatát, és növelik az irányítás hatékonyságát. Ilyen funkció például különböző dokumentumok létrehozása mintegy 500 sablon alapján, csoportos értesítéskiküldés a kedvezményezetteknek, a változáskövetés, valamint több beágyazott ellenőrzés is (**1. háttérmagyarázat**).

1. háttérmagyarázat

Beágyazott ellenőrzések és automatizált funkciók az e-támogatások rendszerben: néhány példa

Miután ellenőrizte a résztvevő jogállására és pénzügyi képességére vonatkozó adatokat, az e-támogatások kérelmet küld az ABAC-nak, hogy hozzon létre partneryilvántartást, és ellenőrizze a két rendszer közötti adategyezéseket.

A szerződés aláírása előtt az e-támogatások ellenőrzéseket végez a korai felismerési és kizárási rendszerben (EDES) annak érdekében, hogy ne ítéljenek oda támogatást a kizárást indokoló helyzetben lévő kedvezményezetteknek¹⁰. Az e-támogatások azt is ellenőrzik, hogy benyújtották-e a szükséges aláírt saját nyilatkozatokat.

Két célzott informatikai funkció, az ARIS és a SIMBA ellenőrzi a projektjavaslatokat kettős finanszírozás és plagizálás tekintetében, rákeres a projektek közötti hasonlóságokra, és jelentéseket készít valamennyi finanszírozási programról és projektjavaslatról az e-támogatásokban.

Forrás: Európai Számvevőszék, a Bizottságtól kapott információk alapján.

¹⁰ Az (EU) 2018/1046 rendelet 141. cikke.

31 Az e-támogatásokon kívül azonban továbbra is végeznek manuális ellenőrzéseket. Lásd: a [2. háttérmagyarázat](#) példái.

2. háttérmagyarázat

Az e-támogatásokon kívül végzett manuális ellenőrzések: néhány példa

A Bizottságnak az Európai Kutatási Végrehajtó Ügynökségnél működő központi hitelesítési szolgálata ellenőrzi a közvetlen irányítás alá tartozó valamennyi uniós programra vonatkozó vissza nem térítendő támogatások és közbeszerzési eljárások sikeres résztvevőinek jogállását és pénzügyi képességét¹¹. Ezeknek az ellenőrzéseknek a zöme manuális jellegű.

A pályázati felhívás egyes kritériumait manuálisan is ellenőrzik, például a projektjavaslatok alapvető elfogadhatóságát és támogathatóságát. Ezeket az ellenőrzéseket az e-támogatások rendszer űrlapjain rögzítik. Az értékelések eredményeit, például a sikeres pályázatok rangsorát feltöltik a rendszerbe.

Ha a Bizottság elutasít valamely bejelentett költséget, akkor a megfelelő támogatáscsökkentést manuálisan kell kiszámítani és a Sygma kifizetési kalkulátorába bevinni.

Forrás: Európai Számvevőszék, a Bizottságtól kapott információk alapján.

32 Nagyszabású automatikus ellenőrzések és elemzések azért sem lehetségesek, mert egyes adatok (többek között a kedvezményezettek olyan dokumentumai, mint például a pénzügyi kimutatások, alapító okiratok, adóbevallások) strukturálatlanok, vagy a nemzeti irányítási rendszerek eltérései miatt eleve nem digitálisak. Az e-támogatások nem tárol minden alapvető bizonyítékot, például a kedvezményezettektől származó számviteli bizonylatokat. Különösen a számlaszintű adatok és az alátámasztó információk hiányoznak. 2021. évi éves jelentésünkben megállapítottuk, hogy „a hatályos jogalapnak megfelelően a kedvezményezettek számviteli rendszerei és a Sygma beszámolási rendszer között nincsen kapcsolat”¹².

¹¹ A Bizottság C(2021) 952 határozata.

¹² 2021. évi éves jelentés, 4.26. bekezdés.

A Bizottság létrehozott a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz részére egy informatikai rendszert, amely beszámolási eszközként működik

33 2020 júliusában a Tanács a Covid19-világjárványra reagálva megállapodott egy több mint 750 milliárd euró összegű¹³ ideiglenes helyreállítási eszköz, a NextGenerationEU (NGEU) létrehozásáról. Az NGEU központi eleme a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz (RRF)¹⁴, amelynek összege akár 672,5 milliárd euró is lehet¹⁵, és amelyet közvetlenül a Bizottság kezel. A tagállamoknak egy közberuházási és reformcsomagból álló nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervet kellett készíteniük, amelyről a Bizottsággal annak értékelése után megegyeztek és amelyet végül a Tanács hagyott jóvá, meghatározott célok és mérföldkövek eléréséhez kötött kifizetésekkel.

34 A Bizottság külön erre a célra létrehozott egy FENIX elnevezésű informatikai rendszert: ennek révén érkeznek be az információk a tagállamok kifizetési kérelmeiről, a mérföldkövek és célok teljesítését alátámasztó bizonyítékok, valamint egyéb igazoló dokumentumok, például a vezetői nyilatkozatok és ellenőrzési összefoglalók. Mindezek az információk automatikusan rögzítésre kerülnek a fejlett nyilvántartási rendszerben (ARES), amely a dokumentumkezelés szervezeti eszköze. A FENIX a Bizottság által használt más informatikai rendszerekhez is kapcsolódik. Például az RRF-nek az európai szemeszterrel való kapcsolata miatt a FENIX össze van kapcsolva az országspecifikus ajánlások CeSaR adatbázisával. Adatokat szolgáltat a FENIX a helyreállítási és rezilienciaépítési eredménytáblának is: ez egy nyilvános online platform, amelyet a Bizottság 2021 végén indított azzal a céllal, hogy naprakész információkkal szolgáljon az RRF végrehajtásáról és a tagállamok nemzeti helyreállítási terveiről.

35 A Bizottság a kifizetési kérelmeket két szakaszban értékeli. Az előzetes értékelés elvégzését követően meg kell várnia a Tanács véleményét, mielőtt hivatalos kifizetési határozatot hozhat. A Bizottság minden, a kifizetési határozatokat előkészítő munkáját a FENIX-en kívül végzi. A kifizetés folyamata során a Bizottság további dokumentumokat kérhet be, amelyeket a tagállamok általában a FENIX-be tölthetnek fel. Ha ezeket a dokumentumokat nem a FENIX útján nyújtják be, akkor manuálisan regisztrálják őket az ARES-rendszerben. Ebből adódóan az értékelési eljárás bizottsági

¹³ Európai Bizottság: „Az EU 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó hosszú távú költségvetése és a NextGenerationEU”.

¹⁴ Az (EU) 2021/241 rendelet.

¹⁵ Uo.

nyilvántartásában felsorolt valamennyi dokumentum az ARES-ben elérhető, a FENIX-ben azonban nem. A FENIX a kifizetésekkel kapcsolatos adatokat az ABAC-rendszer adataiból nyeri ki, ahol azokat manuálisan dolgozzák fel.

A közvetett irányítás esetére a Bizottságnak nincs szervezeti informatikai megoldása

36 Közvetett irányítás esetén a Bizottság az uniós kiadásokat „megbízott szervezeteken” keresztül hajtja végre: ezek ítélik oda a vissza nem térítendő támogatásokat és közbeszerzési szerződéseket, teljesítik a kifizetéseket, értékelik a szerződés szerinti teljesítést, ellenőrzéseket végeznek és visszafizettetik a jogosulatlanul kifizetett pénzeszközöket. A megbízott szervezeteknek a „pillérértékelés” keretében előzetes értékelésnek kell alávetniük szabályaikat, rendszereiket és eljárásaikat, a Bizottság közvetett irányításra vonatkozó követelményeinek megfelelően¹⁶. A Bizottság különböző típusú szerződéseket köt a megbízott szervezetekkel, amelyeknek igen eltérő az igazgatási kapacitása. A megbízott szervezetek egyes dokumentumokat csak papíron vagy pdf-fájlként bocsátottak rendelkezésre. A Bizottság dolgozik a pillérértékelés belső kezelésére szolgáló informatikai eszköz, a pillérértékelési automatizált munkafolyamat kifejlesztésén. Első lépésként 2022 decemberében létrehozott egy adatbázist, amely a megbízott szervezetekről tartalmaz információkat. A Bizottság 2023-ra tervezi, hogy rendelkezésre bocsátja a teljes munkafolyamat-eszközt, hogy az egyes részlegek közvetlenül frissíthessék a hatáskörükbe tartozó szervezetekre vonatkozó információkat.

37 A Bizottság nem hozott létre egységes szervezeti informatikai eszközt a közvetett irányítású műveletek teljes életciklusára. A Kutatási és Innovációs Főigazgatóság például az uniós kutatási és innovációs keretprogramok egy részét (2021-ben csaknem 1250 millió euró összegű kifizetéssel) úgy kezeli, hogy részben más szervezetre, például közös vállalkozásokra ruházza a végrehajtást (körülbelül 460 millió euró összegben), vagy a tagállamokkal létrehozott, közszektoron belüli, ún. 185. cikk szerinti partnerségekre¹⁷ (körülbelül 230 millió euró). A közös vállalkozások ugyanazokat az informatikai eszközöket használják, mint a Bizottság¹⁸, a „185. cikk szerinti” szervek viszont saját rendszereiket. A Bizottság nem rendelkezik külön informatikai eszközzel a

¹⁶ A 2019/C 191/02 bizottsági határozat.

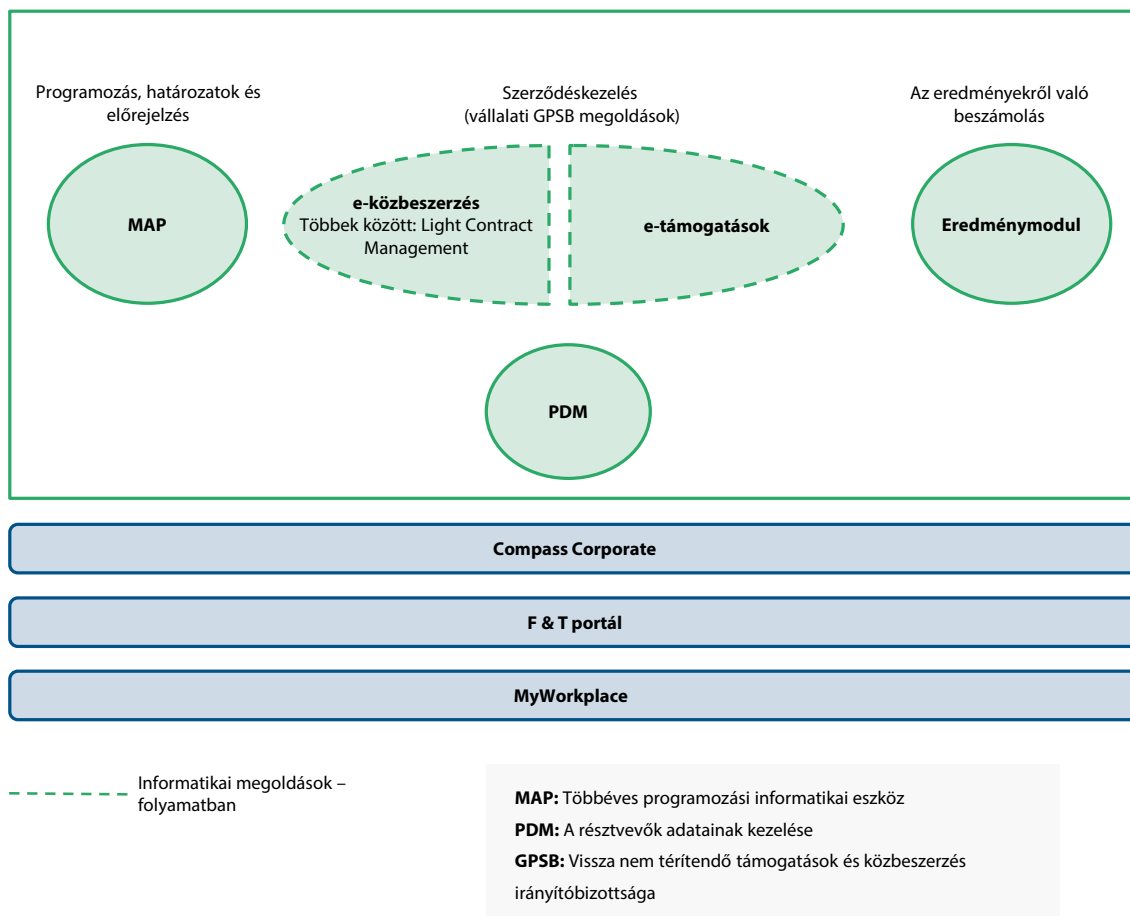
¹⁷ Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 185. cikke.

¹⁸ A Kutatási és Innovációs Főigazgatóság 2021. évi éves tevékenységi jelentésének 11. melléklete.

„185. cikk szerinti” szervektől kapott információk – köztük a kifizetési kérelmek és a beszámolás – összegyűjtésére és kezelésére. Ehelyett hagyományosabb kommunikációs csatornákra hagyatkozik, amilyen az e-mail vagy a postai küldés.

38 Az Unió külpolitikáját végrehajtó bizottsági szervezeti egységek a közös külkapcsolati információs rendszert (CRIS) használják. Ezt a korábbi helyi rendszert fokozatosan kivézetik, és azt teljes mértékben felváltja az OPSYS ECOSYSTEM, amely egyrészt a szervezeti e-támogatások, az e-közbeszerzés és a SEDIA rendszerekből, másrészt a RELEX család saját informatikai eszközeiből (az OPSYS program) áll. Az OPSYS 2018-ban indult, és várhatóan 2023–2024-re lesz teljes mértékben működőképes. Jelenleg az OPSYS ECOSYSTEM és a CRIS párhuzamosan működik. Egyes szerződéstípusok esetében például a szerződéskötés tervezését az OPSYS ECOSYSTEM, a végrehajtást viszont a CRIS kezeli. A jelenleg használható OPSYS modulok közé tartozik a beszámolási eredménymodul és a programozásra szolgáló MAP eszköz. Ez utóbbit a tervek szerint 2024-ig más részlegekre is kiterjesztik, szervezeti megoldásként. Más modulok is fejlesztés alatt állnak, például az e-közbeszerzés keretében a hozzájárulási megállapodásokat kezelő Light Contract Management, amelynek 2024-ben kell felváltania a CRIS szerződési modulját. Az OPSYS-t integrálni kell más olyan szervezeti informatikai rendszerekkel, mint az e-közbeszerzés és az e-támogatások, lásd: [8. ábra](#).

8. ábra. Az OPSYS ECOSYSTEM felépítése

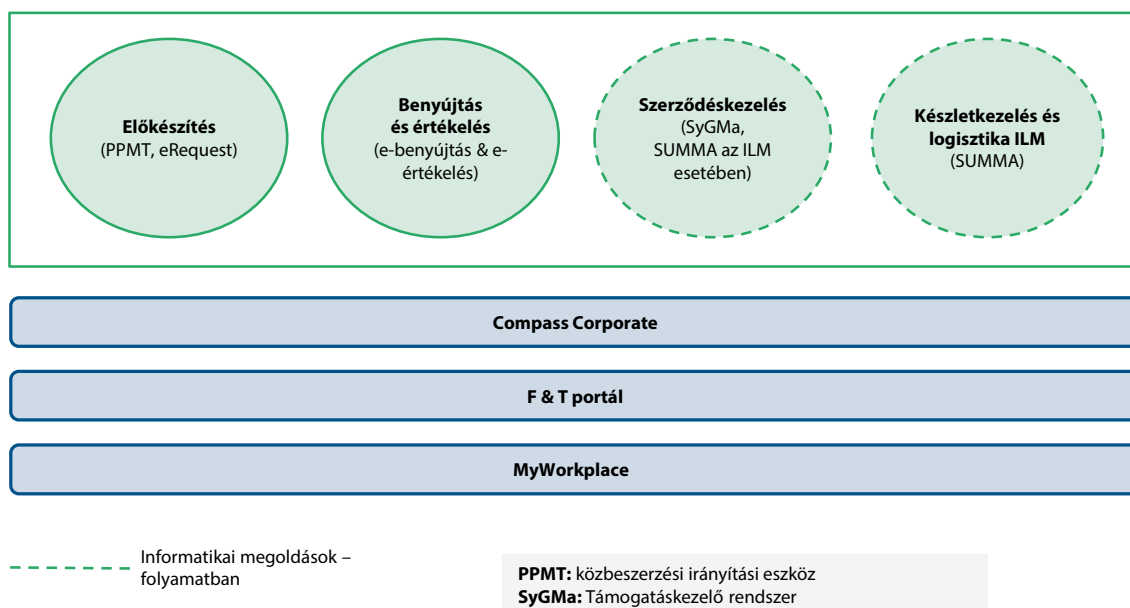
Forrás: Európai Számvevőszék, a Bizottságtól kapott információk alapján.

39 A Bizottság tervei szerint az OPSYS ECOSYSTEM-nek ki kell terjednie a teljes projektciklusra, a programozástól és a szerződéskötéstől a végrehajtáson át a beszámolásig. A jelenlegi informatikai eszközökhöz képest az OPSYS bizonyos javulással kecsegtet. A külső felhasználók számára az OPSYS kommunikáció és adatcsere céljából (pl. alkalmazások, előrehaladási és zárójelentések, többek között kifizetési kérelmek és eredményjelentések) a projekt teljes életciklusa alatt hozzáférést biztosít. A Bizottság munkatársai számára előnyt jelent majd a feladatok és munkafolyamatok nagyobb fokú automatizálása, például az elektronikus aláírás használata. A CRIS-ben jelenleg e funkciók egyike sem elérhető

A közbeszerzés terén a Bizottság lépéseket tett, hogy a jelenlegi „informatikai mozaikot” egységes szervezeti megoldással váltsa fel

40 Az általunk vizsgált részlegek (3. ábra) 2021 folyamán több mint 2,6 milliárd euró összegben feleltek szerződésekért. E kiadások kezeléséhez informatikai eszközök széles skáláját használták, például az e-közbeszerzés rendszert, az e-közbeszerzés korábbi rendszerét és helyi rendszereket – sőt, egyes esetekben nem is alkalmaztak külön informatikai eszközöket. 2017-ben a Bizottság megkezdte az e-közbeszerzés mint teljes mértékben integrált, automatizált és papírmentes rendszer fejlesztését, amelynek célja, hogy egyszerűsítse és harmonizálja az összes közbeszerzési eljárást és gyakorlatot mind házon belül, mind más uniós szerveknél. Az e-közbeszerzés rendszert a 9. ábra mutatja be. A Bizottság szerint az e-közbeszerzést integrálni fogják a SUMMA-ba.

9. ábra. Az e-közbeszerzés felépítése

Forrás: Európai Számvevőszék, a Bizottságtól kapott információk alapján.

41 Az e-közbeszerzés célja a teljes közbeszerzési folyamat kezelése, beleértve az ajánlati felhívások közzétételét is, amihez beágyazott ellenőrzések sorozatát és egyéb automatizált funkciókat vesz alapul. Az eszköz például ellenőrzi, hogy minden szükséges dokumentumot (pl. nyilatkozat, pénzügyi ajánlat) benyújtottak-e, hogy a becsült költségvetés összeegyeztethető-e a választott közbeszerzési eljárással és jogalappal, valamint hogy a pályázatok időben beérkeznek-e. Az ajánlatokat automatikusan hirdetik meg az egymással összekapcsolt **Tenders Electronic Daily (TED)**

portálon és az F&T portálon keresztül. A Bizottság becslése szerint az e-közbeszerzés humánerőforrás-megtakarításokat fog eredményezni, és a jelenlegi rendszerek kivezetését követően mintegy 5 millió euróval a karbantartási és támogatási költségeket is csökkenti. Az e-közbeszerzés aktuális bevezetési terve a **10. ábrán** látható.

10. ábra. Az e-közbeszerzés bevezetése

Forrás: Európai Számvevőszék, a Bizottságtól kapott információk alapján.

42 Az e-közbeszerzés még nem minden szakaszban teljes mértékben működőképes. Eddig az e-közbeszerzés odaítélést megelőző moduljai (e-előkészítés, e-benyújtás és e-értékelés) kerültek bevezetésre a Bizottság valamennyi részlegénél és végrehajtó ügynökségénél, és bevezetésük más uniós intézményeknél, szerveknél és ügynökségeknél is folyamatban van. A bevezetett modulok használata 2022. május 1. óta a leggyakrabban használatos közbeszerzési eljárások esetében kötelező. Az odaítélést követő szakaszban a Bizottság részlegei informatikai eszközök széles skáláját használják a szerződés szerinti teljesítés és a szerződések igénybevételének nyomon követésére. Egyes részlegek még mindig kötődnek az e-közbeszerzés korábbi rendszeréhez, amelynek részei az ABAC Assets, az eRequest, az eOrdering, az eFullfilment és az eInvoicing. Mások (például a Nemzetközi Partnerségek Főigazgatósága, az Informatikai Főigazgatóság és a Közös Kutatóközpont) saját helyi rendszereiket használják. Egyes részlegek közbeszerzési eljárásaik egy részét továbbra is külön informatikai rendszerek igénybevétele nélkül kezelik. Végezetül egyes részlegek a fentiek kombinációját alkalmazzák, az egyes eljárások típusától vagy időpontjától függően. A szervezeti e-szerződéskötés alkalmazás bevezetése 2023-ban kezdődött meg a Bizottságnál és a végrehajtó ügynökségeknél.

43 Az adatok jó része ugyan strukturált és az F&T portálon keresztül elektronikusan osztják meg őket, ám egy részük (pl. nyilatkozatok, pénzügyi ajánlatok) strukturálatlan. Az ilyen adatok géppel kevéssé olvashatóak. Felmérésünkből kiderült, hogy időnként papíralapú dokumentumokat küldenek, akár önmagukban, akár elektronikus dokumentumokkal párhuzamosan. Az ajánlattevők nem alkalmazzák széles körben az elektronikus aláírást. A Bizottsággal szerződő vállalkozók azt is választhatják, hogy a számlákat hagyományos formában, pl. e-mailben vagy elektronikus formátumban (e-számlák) küldik, amelyeket könnyebb és olcsóbb feldolgozni, mint a papíralapú számlákat. A Bizottságon belül jelentős eltérések vannak az e-számlázás használatában. Az áttekintésünk által érintett részlegek közül az e-számlázás igénybevételének elterjedtsége a 2021-ben beérkezett összes számla kevesebb mint 20%-a, illetve több mint 90%-a között váltakozott. A Bizottság jelentős javulást vár a strukturált adatok és az elektronikus aláírások használata terén, mihelyt az e-közbeszerzést az intézmény egészében bevezetik.

A közvetlen és közvetett irányítás digitalizálásával kapcsolatos lehetőségek, kihívások és annak az ellenőrzésre gyakorolt hatásai

44 A digitalizáció a következő módokon javíthatja az uniós források közvetlen és közvetett kezelését:

- az új technológiák szélesebb körű alkalmazása a támogatások és a közbeszerzések kezelése terén;
- szervezeti informatikai rendszer létrehozása a közvetett irányítás teljes körére az üzleti folyamatok további optimalizálása és az adminisztratív terhek csökkentése érdekében;
- nagyobb interoperabilitás a Bizottság rendszerei és adatbázisai, valamint a nemzeti adatbázisok között.

45 Ezen irányítási módok terén azonban a digitalizáció kihívásokkal is jár a Bizottság számára:

- hogyan biztosítható a megfelelő pénzügyi és emberi erőforrás a folyamatban lévő kiemelt informatikai projektek ütemterv szerinti befejezéséhez;
- hogyan csökkenthető a kedvezményezettek és a megbízott szervezetek digitalizáltsági foka közötti különbség (az uniós források kezelése szempontjából releváns informatikai rendszerek és adatok tekintetében), hogy a Bizottság rendszerei jobban ki tudják használni a digitalizáció lehetőségeit;
- hogyan csökkenthető az informatikai rendszereken kívül kezelt irányítási feladatok mennyisége, és ezáltal hogyan biztosítható az átlátható, hatékony és harmonizált megközelítés minden egyes finanszírozási területen, például az RRF vagy a közbeszerzés területén.

46 Az ellenőrzés szempontjából a Bizottság informatikai rendszereihez való hozzáférés az automatizálás kibővült lehetőségei révén lehet előnyös. Az e-támogatások például megkönnyíti a kedvezményezettek közül történő mintavételt, és lehetővé tesz olyan konkrét ellenőrzéseket, mint a kifizetési késedelem és a társfinanszírozási arányok ellenőrzése. Nagyszabású tesztelés azonban jelenleg még nem lehetséges. Ennek két fő oka van:

- Az uniós források kezelésére használt informatikai rendszerek nem tárolják az ellenőrzési teszteléshez szükséges összes bizonyítékot. A számviteli bizonylatok például (32., 36. és 43. bekezdés) csak a kedvezményezettek saját rendszereiben állnak rendelkezésre, ezért esetükben nem lehet olyan új technológiákat alkalmazni, mint a mesterséges intelligencia, a robotizált folyamatautomatizálás vagy a nagy adathalmazok elemzése. A bizonyítékok (pl. a kedvezményezettek támogathatóságát igazoló dokumentumok, a záróelszámolások) lehetnek strukturálatlan formában is.
- A Bizottság különféle informatikai rendszereket használ a támogatások és a közbeszerzések kezelésére (6. ábra). Egyes eljárások esetében nem alkalmaznak külön informatikai irányítási rendszert (pl. a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz kifizetéseinél a Bizottság az ABAC-ot veszi alapul). Mivel számos ilyen rendszert fokozatosan ki fognak vezetni és szervezeti informatikai eszközökkel fogják felváltani őket, a költséghez képest vajmi kevés haszonnal járna olyan digitális ellenőrzési technikák kifejlesztése, amelyek e rendszereket képessé tennék nagy adathalmazok elemzésére és egységesebb ellenőrzési megközelítés alkalmazására.

A Bizottság digitalizálta a megosztott irányítás esetén alkalmazott eljárásait, de nemzeti szinten eltérő mértékű a digitalizáció

47 Az Unió két legnagyobb kiadási területe, amely teljes költségvetésének több mint kétharmadát teszi ki, a közös agrárpolitika (KAP) és a kohéziós politika. Megosztott irányítás esetén a Bizottság, illetve a tagállamok nemzeti hatóságai közösen felelnek az egyes alapok működtetéséért. A tagállamok felelősek az uniós források kezelésére szolgáló saját informatikai rendszereik fejlesztéséért és fenntartásáért, a Bizottság pedig azokra a tagállami rendszerekre támaszkodik, amelyeket megbízhatónak tart.

Megtörtént a Bizottság által a tagállamoknak teljesített kifizetések digitalizálása

48 A megosztott irányítású alapok végrehajtásáért felelős nemzeti hatóságoknak az Európai Unió Alapkezelési Rendszerén (SFC) keresztül kell benyújtaniuk az adatokat a Bizottságnak, így a kifizetési kérelmeiket, kiadásigazoló nyilatkozataikat és megbízhatósági dokumentumaikat is¹⁹. A Bizottság és a tagállamok hivatalos információcserére 2000 óta szinte minden finanszírozási eszköz kapcsán az SFC-t használták. Az egyetlen kivétel az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA), ahol a tagállami kifizető ügynökségek az e-AGREX rendszert használták a kiadásigazoló nyilatkozatok benyújtásához. 2023 eleje óta az SFC egyablakos ügyintézési pontként szolgál a KAP-ra és a kohéziós alapokra vonatkozó összes adat benyújtásához és továbbításához.

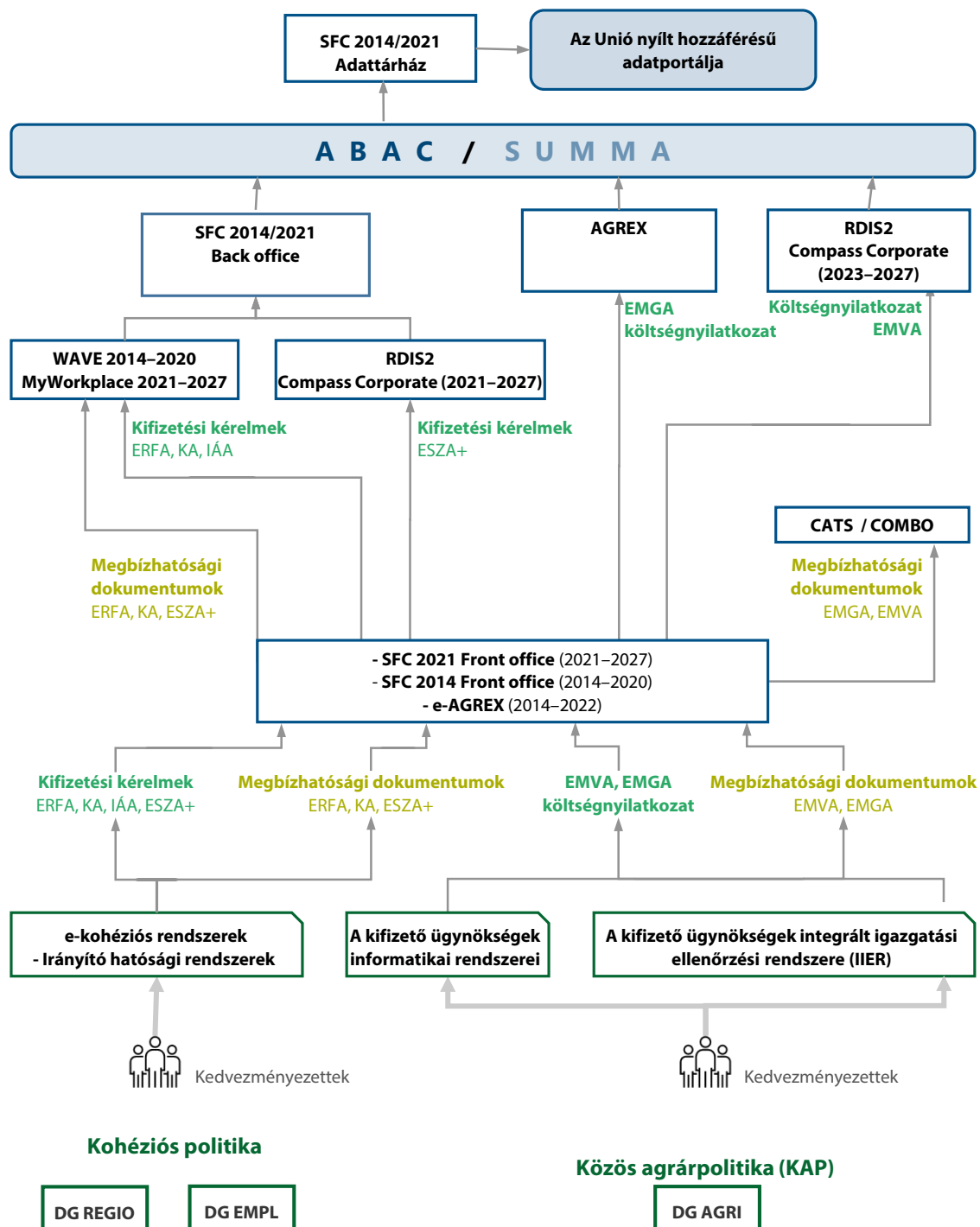
49 Az SFC legtöbb adata strukturált, legyen szó kifizetési kérelmekről, kiadásigazoló nyilatkozatokról vagy megbízhatósági dokumentumokról, azonban még az előre meghatározott formátumú dokumentumok is tartalmazhatnak strukturálatlan csatolmányokat (pl. pdf-fájlokat). Az SFC beépített minőség-ellenőrzések révén ellenőrzi az adatfájlokat formailag és tartalmilag, és ily módon például el is utasíthatja a hiányos megbízhatósági dokumentumokat. Az SFC-ben rendelkezésre álló adatok a

¹⁹ A 2021/1060/EU rendelet 69. cikkének (9) bekezdése és XV. melléklete.

tagállami hatóságok által az uniós források kedvezményezettjei részére teljesített kifizetésekre vonatkozó összesített információkból állnak.

50 Noha minden adatátvitel az SFC útján történik, a Bizottság számos informatikai rendszert használ a kifizetési kérelmek, a kiadásigazoló nyilatkozatok és a megbízhatósági dokumentumok feldolgozására, nemcsak szakpolitikai területtől (kohézió vagy KAP) függően, hanem aszerint is, hogy mely finanszírozási programhoz és programozási időszakhoz tartoznak (**11. ábra**). Az informatikai rendszerek e folyamatok során számos automatikus ellenőrzést alkalmaznak, de néhány manuális ellenőrzés továbbra is fennmarad (pl. a vidékfejlesztés esetében). A kifizetések kiszámítása automatikusan történik, és az informatikai rendszerek összevetik az adatokat az ABAC adataival.

11. ábra. A kohéziós politika és a KAP területén az informatikai rendszerek és adatáramlások széles köre vonatkozik a kifizetésekre és a megbízhatósági dokumentumokra

ERFA: Európai Regionális Fejlesztési Alap
 KA: Kohéziós alapok
 ESZA+: Európai Szociális Alap Plusz
 EMVA: Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap
 EMGA: Európai Mezőgazdasági Garanciaalap
 IAA: Igazságos Átmenet Alap

Forrás: Európai Számvevőszék, a Bizottságtól kapott információk alapján.

A tagállamok által a kedvezményezettek részére teljesített kifizetések digitalizálása eltér az egyes uniós alapok esetében

A tagállamok továbbra is cserélnék adatokat a kohéziós kedvezményezettekkel a rendelkezésre álló informatikai rendszereken kívül

51 2014-ben a Bizottság elindította az e-kohézió nevű kezdeményezést, hogy segítsen csökkenteni a kedvezményezettek és a kohéziós politikai programokkal foglalkozó tagállami hatóságok adminisztratív terheit. A szabályok²⁰ értelmében a tagállamoknak olyan rendszereket kell biztosítaniuk a kedvezményezettek számára, amelyek lehetővé teszik (de nem írják elő) az összes információ elektronikus úton történő cseréjét. A tagállamok ezt követően saját rendszereiket használják arra, hogy előkészítsék és benyújtsák a Bizottsághoz a kifizetési kérelmeket és a megbízhatósági dokumentumokat.

52 Minden tagállam rendelkezik legalább egy e-kohéziós rendszerrel. Egy közelmúltbeli értékelés²¹ szerint összesen 108 ilyen van: 75 rendszer a nemzeti/regionális programokhoz, 22 az Interreg programokhoz, valamint 11 rendszer mindkét programfajtaéhoz. Egyes országokban decentralizált a megközelítés, és minden régióra vagy programra külön rendszerük van. Általánosságban a tagállamok e-kohéziós rendszereinek számos közös jellemzőjük van, amilyen például az űrlapok előzetes kitöltése a kapott információk alapján, de vannak közöttük különbségek is, például az egyéb informatikai rendszerekkel és adatbázisokkal való interoperabilitás tekintetében (*I. melléklet*).

53 A legtöbb e-kohéziós rendszer a projektpályázati és -végrehajtási szakaszok fő folyamataira terjed ki. Értékelésünk kimutatta, hogy egyes adatok cseréje továbbra is a rendszereken kívül, párhuzamosan zajlik a kedvezményezettekkel, különösen a szerződések kezelése, az ellenőrzések és a helyszíni ellenőrzések tekintetében, illetve valamivel kevésbé az eredményjelentések és a kifizetési kérelmek esetében (*II. melléklet*).

54 A tagállamok az uniós finanszírozás irányítása és kontrollja szempontjából releváns információkat tartalmazó adatbázisok széles skálájával rendelkeznek: ilyenek

²⁰ Az (EU) 1303/2013 rendelet 122. cikkének (3) bekezdése, valamint a 2021/1060/EU rendelet 69. cikkének (8) bekezdése és XIV. melléklete.

²¹ A Bizottság jelentése az 2014–2020-es e-kohézió értékeléséről.

például a cégnyilvántartások, a fizetéseképtelenségi nyilvántartások, a végső tényleges tulajdonosok nyilvántartásai, valamint az adó- és társadalombiztosítási adatbázisok. Ezek közül néhány össze van kapcsolva az e-kohéziós rendszerrel (*1. melléklet*). Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság szerint az e-kohéziós rendszerek és más nemzeti adatbázisok közötti interoperabilitás javításának kulcsfontosságú kérdéssé kell válnia²², mivel ez segítheti az irányító hatóságokat abban, hogy az adminisztratív terhek csökkentése és az eljárások egyszerűsítése révén növeljék hatékonyságukat²³. A *3. háttérmagyarázat* példákkal szolgál a bevált gyakorlatokra.

3. háttérmagyarázat

Az e-kohéziós rendszerek és más nemzeti adatbázisok közötti interoperabilitás: példák

Az interoperabilitás magas szintű **Csehországban, Észtországban és Magyarországon**, ahol az e-kohéziós rendszerek össze vannak kapcsolva a nemzeti nyilvántartásokkal, például az elektronikus közbeszerzési rendszerekkel, az adónyilvántartásokkal, a cégnyilvántartásokkal és az irányító hatóságok számviteli rendszereivel.

Olaszországban a 32 rendszer zöme legalább egy nemzeti nyilvántartáshoz (pl. cégnyilvántartáshoz) kapcsolódik.

Forrás: Európai Számvevőszék, a 2014–2020-es időszakra vonatkozó e-kohézió értékeléséről szóló bizottsági jelentés alapján.

A digitalizáció szintje a területalapú és az állattartáshoz kapcsolódó mezőgazdasági kifizetések esetében magas, a vidékfejlesztés esetében kevésbé

55 A KAP-ból finanszírozott területalapú és állattartáshoz kapcsolódó intézkedéseket a tagállamokban az egyes akkreditált kifizető ügynökségek (a tagállamokban a 2021. évi pénzügyi évben összesen 76²⁴) integrált igazgatási és ellenőrzési rendszerei (IIER) révén hajtják végre. Ezek a rendszerek a támogatási kérelmek és a kapcsolódó adatok

²² Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság jelentése az e-kohézió végrehajtásának értékeléséről, ECO/547-EESC-2021.

²³ A Bizottság jelentése az 2014–2020-es e-kohézió értékeléséről.

²⁴ A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Főigazgatóság 2021. évi éves tevékenységi jelentése, 37. o.

fogadására és feldolgozására használt, összekapcsolt adatbázisokból állnak²⁵. Az IIER alkalmazása azt jelenti, hogy a mezőgazdasági termelőknek nyújtott támogatást minden tagállamban szabványos módon kezelik. Az IIER az online támogatási kérelemtől a kifizetésekig a teljes folyamatra kiterjed. A tagállamok az IIER-ben szereplő adatokat használják kiadásigazoló nyilatkozataik és megbízhatósági dokumentumaik elkészítéséhez.

56 A kifizető ügynökségeknek földparcella-azonosító rendszert és térinformatikai támogatási alkalmazást kell használniuk a területalapú támogatási kérelmek ellenőrzésének javítása érdekében. Emellett a Bizottság által 2018-ban bevezetett jogszabályi változások²⁶ értelmében a tagállamok 2018 és 2022 között a helyszíni ellenőrzéseket ún. monitoring útján végzett ellenőrzésekkel helyettesíthetik, vagyis a Kopernikus Sentinel adatainak felhasználásával vizsgálhatják, megfelel-e a tényleges helyzet a mezőgazdasági termelők által igényelt támogatásra vonatkozó támogathatósági feltételeknek. Mivel a monitoring útján végzett ellenőrzések az automatizált elemzés során nagy mennyiségű adat feldolgozására olyan eszközöket alkalmaznak, mint a gépi tanulás és más algoritmusok, a kifizető ügynökségek számára lehetővé válik, hogy egy adott támogatási program keretében minden bejelentett parcellán nyomon kövessék a mezőgazdasági tevékenységet. 2022-ben a kifizető ügynökségek 12 tagállamban²⁷ alkalmazták monitoring útján végzett ellenőrzéseket az EMGA keretében működő több program esetében. 2023-ban kötelezővé tették a műholdas adatokat használó területmegfigyelési rendszert²⁸, a KAP új, eredményalapú modelljére való tekintettel.

57 A vidékfejlesztési intézkedések igen különbözőek lehetnek, a beruházásoktól és a képzéstől kezdve egészen a fejlesztési együttműködésig. Az ilyen vidékfejlesztési intézkedések irányítása az IIER-en kívül történik. Az IIER révén végrehajtott intézkedésektől eltérően a vidékfejlesztési irányítási folyamatok tagállamok általi digitalizálása eltéréseket mutat. Nincs nyilvánosan hozzáférhető információ, amely áttekintést adna az informatikai eszközök használatáról, és a Bizottság sem rendelkezik ilyen áttekintéssel. A **4. háttérmagyarázat** példákkal illusztrálja, hogyan kezelik az egyes tagállamok az uniós vidékfejlesztési kiadásokat.

²⁵ Az [1306/2013/EU rendelet](#) II. fejezete.

²⁶ A [809/2014/EU rendelet](#) 40a. cikke.

²⁷ [2021. évi éves jelentésünk](#) 6.30. bekezdése és a Bizottságtól 2022-ra vonatkozóan kapott kiegészítő információk alapján – Belgium, Horvátország, Dánia, Németország, Írország, Olaszország, Ciprus, Lettország, Málta, Spanyolország, Görögország és Portugália.

²⁸ Az [\(EU\) 2021/2116 rendelet](#) 70. cikke.

4. háttérmagyarázat

Nemzeti intézkedések a vidékfejlesztési kiadások IIER-en kívüli kezelésére: néhány példa

Németországban (Schleswig-Holstein) a támogatási kérelmeket postai úton küldik be. Létezik informatikai eszköz az adminisztratív ellenőrzések folyamatának dokumentálására, de az nincs összekapcsolva más rendszerekkel, illetve nemzeti nyilvántartásokkal. Az adminisztratív ellenőrzések eredményeit postai úton küldik meg. Postai úton történik a projekt végrehajtása során szükséges valamennyi információ (kifizetési kérelmek, eredményjelentések, kifizetési határozatok) megküldése is. A projektmutatókra vonatkozó adatokat a rendszerben tárolják. A tervek szerint 2023 legvégén bevezetnek egy online alkalmazást a vidékfejlesztési beruházási intézkedésekre vonatkozóan.

Litvániában a támogatási kérelmeket e-mailben vagy a kifizető ügynökség informatikai rendszerén keresztül, elektronikus űrlap kitöltésével (elektronikus aláírással) nyújtják be. Az adminisztratív ellenőrzésekhez külön informatikai rendszert használnak, zömmel automatizált kérdésekkel. Ez a rendszer kapcsolódik más nemzeti nyilvántartásokhoz: az állami adófelügyelethez, az állami társadalombiztosítási alaphoz és a Mezőgazdasági Információs és Vidéki Üzleti Központhoz. Az adminisztratív ellenőrzések eredményeit elektronikusan írják alá, de azután e-mailben vagy postai úton küldik el. A benyújtott kifizetési adatok strukturáltak, míg a projektmutatókra vonatkozó adatokat pdf-fájlokban küldik el.

Finnországban a támogatási kérelmeket és a végrehajtással kapcsolatos információkat (kifizetési kérelmek, eredményjelentések és a projektmutatókra vonatkozó adatok) postai úton vagy a kifizető ügynökség adminisztratív ellenőrzésekre szolgáló informatikai rendszerén keresztül lehet benyújtani. A rendszer jelenleg nem végez automatikus ellenőrzéseket, viszont rendelkezik a nemzeti nyilvántartásokra mutató linkekkel. A kedvezményezettek ugyanezen csatornákon keresztül kapnak tájékoztatást az adminisztratív ellenőrzések eredményeiről és a kifizetési határozatokról. Az adminisztratív ellenőrzésekről szóló határozatokat elektronikusan írják alá.

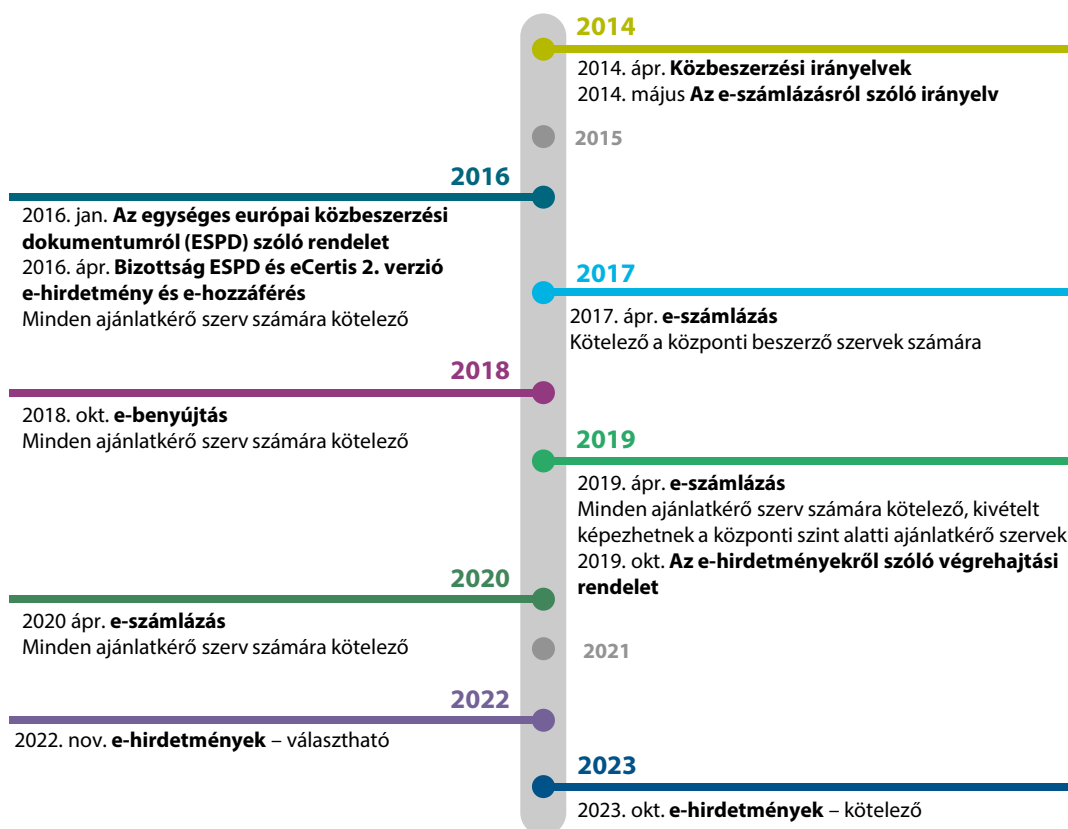
Forrás: Európai Számvevőszék, a tagállamok kifizető ügynökségeitől származó információk alapján.

Eltérő, hogy a tagállamok körében mennyire elterjedt az elektronikus közbeszerzés

58 A közbeszerzés folyamata egyre inkább digitalizálódik. Az uniós jogszabályok értelmében az ajánlatkérő szervezeteknek a kommunikációhoz és a tranzakciók feldolgozásához bizonyos olyan elektronikus eszközöket kell használniuk, mint az e-számlázás. A közbeszerzés lebonyolítására az ajánlatkérő szervezetek használhatják saját

informatikai rendszereiket. A Bizottság szerint²⁹ az elektronikus közbeszerzés mind az ajánlatkérő szervek, mind a vállalkozások számára egyszerűbbé és olcsóbbá teheti a közbeszerzést. Emellett növeli az átláthatóságot és megkönnyíti a pályázati lehetőségekhez való hozzáférést, így több lesz az ajánlattevő és előnyösebbek az árak. A **12. ábra** időrendi áttekintést ad az elektronikus közbeszerzés körüli főbb fejleményekről.

12. ábra. Az elektronikus közbeszerzéssel kapcsolatos legfontosabb uniós jogalkotási fejlemények

Forrás: Európai Számvevőszék, a Bizottságtól kapott információk alapján.

59 A Bizottság által rendelkezésre bocsátott eszközök főként a közbeszerzés odaítélés előtti szakaszához kapcsolódnak. Az ajánlatkérő szervek számára a közbeszerzési lehetőségek közzétételére szolgáló TED online portál használata (lásd: **41.** bekezdés) önkéntes a szerződések bizonyos összeghatáráig, ezen az összegzen felül viszont kötelező. A TED tartalmazza az e-értesítés eszközt is, amely segíti az ajánlatkérő szervezetet a közbeszerzési hirdetmények közzétételre történő előkészítésében és kiküldésében, míg az e-közbeszerzés (amelyet hamarosan felvált az F&T portál) az uniós intézmények, ügynökségek és szervek közbeszerzési dokumentumaihoz biztosít

²⁹ A Belső Piaci, Ipar-, Vállalkozás- és Kkv-politikai Főigazgatóság weboldala.

hozzáférést. A TED-del össze nem kapcsolt e-benyújtás eszköz segíti a vállalkozásokat a közbeszerzési hirdetményekre adott ajánlatok benyújtásában.

60 Az országok közötti különbségek áthidalására a Bizottság ingyenesen bocsátja rendelkezésre az eCertis online eszközt. Az eCertis-ben található, a nemzeti hatóságoktól származó információk segítenek megállapítani a különböző joghatóságokban kiállított bizonyítványok és tanúsítványok egyenértékűségét.

61 A tagállamokban számos más elektronikus közbeszerzési eszköz is rendelkezésre áll. Általában több kapacitás áll rendelkezésre a szerződések odaítélése előtti, mint az odaítélés utáni szakaszban. A **III. melléklet** áttekintést nyújt az egyes tagállamokban 2021 közepén rendelkezésre álló fő e-közbeszerzési kapacitásokról.

62 Valamennyi érintett ajánlatkérő szervnek képesnek kell lennie arra, hogy a bizonyos értékhatárokat meghaladó közbeszerzések esetében az e-számlázásra vonatkozó uniós szabványnak megfelelő e-számlákat fogadjon és dolgozzon fel.³⁰ Ezért az ajánlattevők küldhetnek elektronikus formátumú számlákat, de nem kötelesek így tenni. Bár a tagállamoknak informatikai alkalmazásaikban az uniós szabványt kell követniük, elektronikus számlázási eszközeik mégis eltérőek. Számos ország saját nemzeti platformot hozott létre az e-számlák kezelésére, míg mások decentralizált modelleket alkalmaznak. Néhányan beépítették e-számlázási rendszereikbe a páneurópai online közbeszerzés (PEPPOL) nevű, a tagállamok jelentős része által alkalmazott közös szabványt³¹.

63 A jelenleg még önkéntes, de 2023 októberétől kötelező³² e-hirdetmények szabványos űrlapokat biztosítanak a közbeszerzési hirdetmények közzétételéhez. A Bizottság véleménye szerint az e-hirdetményeknek köszönhetően javulhat az adatelemzés, mivel közös szabványt és terminológiát alkalmaz, és ez az eszközt „az uniós közbeszerzések digitális átalakításának középpontjába helyezi”³³.

64 A folyamat automatizálásához az e-hirdetményeknek az elektronikus közbeszerzés többi szakaszából kell adatokat beszereznie. Például az e-hirdetmények olyan információkat tartalmaznak a kiválasztási kritériumokról és a letiltási okokról,

³⁰ A 2014/55/EU irányelv az elektronikus számlázás közbeszerzésben történő alkalmazásáról.

³¹ Az e-számlázással kapcsolatos országismertetőket a [Bizottság honlapján](#) érhetők el.

³² Az (EU) 2022/2303 végrehajtási rendelettel módosított (EU) 2019/1780 végrehajtási rendelet.

³³ A Belső Piaci, Ipar-, Vállalkozás- és Kkv-politikai Főigazgatóság weboldala.

amelyeket az egységes európai közbeszerzési dokumentumban lehet fellelni, így szükségessé válhat az utóbbi és az e-hirdetmények összekapcsolása. Ha az e-hirdetmények és az e-számlázás hasonlóan össze volna kapcsolva, akkor össze lehetne vetni a szerződésben szereplő összegeket a kifizetett összegekkel, és ha az e-hirdetmények interoperábilissá válnának például a cégnyilvántartásokkal, csökkenhetne az adminisztratív terhelés és javulhatna az adatok minősége³⁴.

A megosztott irányítás digitalizálásával kapcsolatos lehetőségek, kihívások és annak az ellenőrzésre gyakorolt hatásai

65 A megosztott irányítás terén a Bizottság a tagállamok által bevezetett rendszerekre támaszkodik. A megosztott irányításon alapuló megközelítés digitalizálása számos lehetőséget kínál, például a következőket:

- o a nemzeti informatikai rendszerek – például az e-kohéziós rendszerek – nagyobb fokú szabványosítása, valamint a fogalmak, adatmezők és űrlapok közös meghatározásának az adatok gépi olvashatóságára gyakorolt pozitív hatása;
- o az új technológiák kiterjedtebb alkalmazása valamennyi tagállamban, a KAP keretében hozott intézkedések szélesebb körére;
- o az elektronikus közbeszerzési kapacitás, például az e-hirdetmények átfogóbb használata a tagállamok által;
- o az irányító hatóságok informatikai rendszerei és adatbázisai, illetve más nemzeti rendszerek közötti interoperabilitás fokozása;
- o az uniós kiadások kedvezményezettjeire vonatkozó adatok hatékonyabb és szisztematikusabb megosztása az uniós források kezelésében részt vevő valamennyi szervezet között.

66 A digitalizáció azonban mind a Bizottság, mind a tagállamok számára kihívásokat is jelent:

- o hogyan lehetne csökkenteni a tagállamok között az informatikai rendszereik digitalizációs szintje, illetve az uniós kiadások kedvezményezettjeire vonatkozó adatok terén fennálló különbségeket;

³⁴ Bizottság „Kézikönyv az e-hirdetményekre vonatkozó szakpolitika végrehajtásáról”.

- o hogyan csökkenthetők az informatikai adatbázisok interoperabilitását gátló adminisztratív, jogi, technikai és szervezeti akadályok nemzeti és uniós szinten.

67 Ami az ellenőrzésre gyakorolt hatásokat illeti, a széles körű tesztelés és az átfogó elemzés még továbbra sem lehetséges. Ennek okai elsősorban:

- o az információcsere széles körben a tagállami rendszereken kívül történik, például az e-kohézió területén;
- o az informatikai eszközök és az adatkormányzás digitalizálása és szabványosítása nem egyformán előrehaladott a tagállamokban (pl. a vidékfejlesztés és az elektronikus közbeszerzés terén).

68 Az új digitális ellenőrzési eszközök és technikák (folyamatbányászat, vizuális elemzések és nagy adathalmazok elemzése) azonban már lehetővé tették, hogy egyes kifizető ügynökségeknél teszteljük a KAP kontrollstatisztikáinak és kifizetési adatainak minőségét és koherenciáját³⁵.

³⁵ A 2021. évi éves jelentés, 6.36. és 6.37. bekezdése.

Az informatikai eszközöknek köszönhetően javítható az uniós kiadások átláthatósága és védelme

Sok rendszer van használatban az átláthatóságról szóló beszámolóhoz

69 Hogy teljesítse az uniós kiadások átláthatóságának előírását, a Bizottság egy online portálon, a [pénzügyi átláthatósági rendszeren](#) (FTS) keresztül információkat tesz közzé a vállalkozókról, illetve a közvetlenül³⁶ és közvetve irányított programok támogatásainak kedvezményezettjeiről. Az ABAC-adatok alapján és évente frissítve, az FTS információkat közöl a támogatások és szerződések odaítéléséről – például a vállalkozók vagy kedvezményezettek kilétéről, a kiadások céljáról és az érintett összegekről. A közzétett információk ugyanakkor nem terjednek ki minden vállalkozóra és kedvezményezettre, például ha nagyon alacsony értékű szerződésről vagy támogatásról van szó, és a közvetett irányítás keretében nyújtott finanszírozás végső kedvezményezettjeire sem. Nem tartalmaz információkat az FTS a végső tényleges tulajdonosokról sem. A Bizottság javasolta, hogy 2027 után az FTS terjedjen ki az uniós finanszírozás valamennyi irányítási mód szerinti kedvezményezettjeire. Nemrégiben [egyvéleményünkben](#) rámutattunk, hogy a kedvezményezettek fogalom meghatározásának egyes következtetlenségei megosztott irányítás esetén kizáráshoz vezetnek a kedvezményezettek bizonyos típusai esetében, különösen a pénzügyi eszközök terén.

70 Az uniós jogszabályok³⁷ előírják a nemzeti hatóságok számára, hogy vezessenek jegyzéket a műveletekről (kivéve az alacsony értékű műveleteket), és ebben szerepeltessék a kedvezményezettekre és a vállalkozókra vonatkozó információkat is. Az adatformátumnak lehetővé kell tennie az adatok válogatását, kikeresését, kinyerését és összehasonlítását. A műveletek jegyzékét weboldalon vagy egy közös portálon hozzáférhetővé kell tenni. A 2014–2020-as programozási időszakban kötelező volt legalább hathavonta frissíteni a műveletek jegyzékét, míg a mostani időszakban ezt legalább négyhavonta kell megtenni. Jelenleg nincsen olyan jogi követelmény, amely szerint a végső tényleges tulajdonosokra vonatkozó információkat

³⁶ Az (EU) 2018/1046 rendelet 38. cikke.

³⁷ Az 1303/2013/EU rendelet 115. cikkének (2) bekezdése és XII. mellékletének (1) bekezdése; az (EU) 2021/1060 rendelet 49. cikkének (3) és (4) bekezdése.

nyilvánosságra kellene hozni. Ez összhangban van az Európai Bíróság közelmúltbeli ítéletével³⁸. Továbbá az, hogy a vállalatoknak és személyeknek nincs egyedi uniós azonosítójuk, megnehezíti a különböző adatkészletekből és nyilvántartásokból származó adatok egymáshoz rendelését.

71 Az egyes jegyzékeket illetően eltérő szabályok vonatkoznak az információk közzétételének módjára. Lásd: az **5. háttérmagyarázat** példái.

5. háttérmagyarázat

Eltérő szabályok a KAP és a kohéziós finanszírozás kedvezményezettjeire vonatkozó információk közzétételére: példák

A közzététel határideje nem azonos a KAP és a kohéziós kiadások esetében: az előbbinél két év a határidő, utóbbinál azonban nincs időkeret.

A 2021 előtti (kohézió), illetve 2023 előtti (KAP) időszakokra vonatkozó információkat különböző formátumokban teszik közzé; az új programozási időszakra nézve a tagállamok kötelesek³⁹ géppel olvasható formátumban közzétenni az átláthatósági adatokat mind a KAP, mind a kohéziós kiadások tekintetében.

Forrás: Európai Számvevőszék, az uniós jogszabályok alapján.

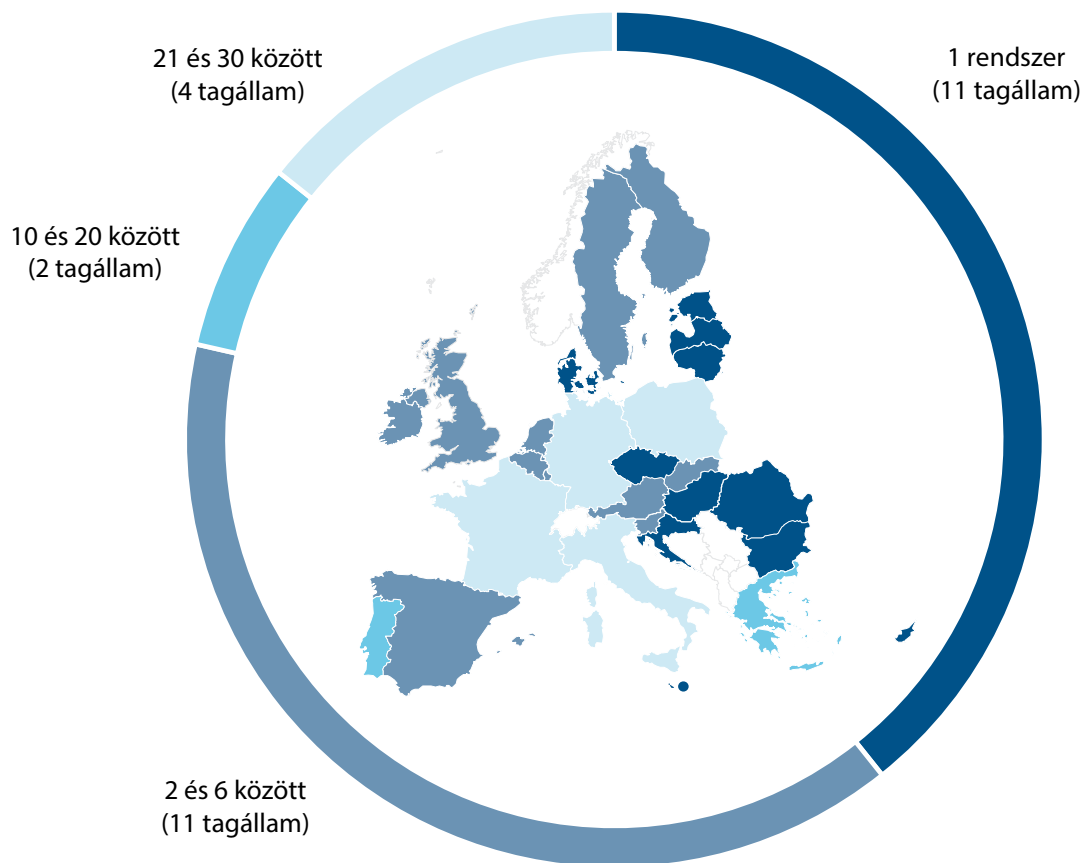
72 A vállalkozókra és a kedvezményezettekre vonatkozó információk jelenleg mintegy 300 nemzeti, regionális és régióközi beszámolási rendszer között oszlanak meg: 27 rendszerben található információ a KAP-ra, 260 rendszerben a kohéziós kiadásokra nézve⁴⁰. A kohéziós beszámolási rendszerek földrajzi eloszlása a **13. ábrán** látható.

³⁸ A C-37/20. és C-601/20. sz. egyesített ügyekben 2022. november 22-én hozott ítélet.

³⁹ A 2021/1060/EU rendelet 49. cikkének (4) bekezdése; az (EU) 2021/2116 rendelet 98. cikke.

⁴⁰ Az Európai Parlament tanulmánya: *The Largest 50 Beneficiaries in each EU Member State of CAP and Cohesion Funds*.

13. ábra. A kohéziós kiadásokra vonatkozó beszámolási rendszerek száma a tagállamokban

Forrás: Európai Számvevőszék, az Európai Parlament „The Largest 50 Beneficiaries in each EU Member State of CAP and Cohesion Funds” című, 2021. évi tanulmánya alapján.

73 A Kohesio⁴¹ platform a Bizottság által 2022 márciusában elindított nyilvános online eszköz, amely áttekintést nyújt a polgárok számára az Unió által finanszírozott projektekről. A platform a 2014–2020-as programozási időszakban társfinanszírozott kedvezményezettokről és projektekről szolgáltat adatokat, és fokozatosan kerülnek bele a 2021–2027-es projektek is. A Kohesio hasznos listákat állít össze a műveletekről, amely listákat az irányító hatóságoknak minden tagállamban közzé kell tenniük.

⁴¹ A Bizottság Kohesio honlapja.

Az uniós kiadások védelmét szolgáló eszközök használata eltérő a három irányítási mód esetében

74 A Bizottság 2016-ban az Unió pénzügyi érdekeinek fokozott védelme érdekében⁴² hozta létre a korai felismerési és kizárási rendszert (EDES). Az EDES elejét veszi, hogy megbízhatatlan személyek vagy szervezetek részt vegyenek az uniós költségvetésből finanszírozott vagy uniós forrásokat felhasználó odaítélési eljárásokban. A kizárt kedvezményezettekről adatokat szolgáltat az ABAC-rendszernek, hogy szükség esetén le lehessen tiltani az új kötelezettségvállalásokat és a vonatkozó kifizetéseket. Az EDES jelenleg mind a közvetlen, mind a közvetett irányítást lefedi. Az [EDES-ről szóló jelentésünkben](#) azt javasoltuk, hogy annak használatát terjesszék ki a megosztott irányításra is. A Bizottság [a költségvetési rendelet átdolgozására irányuló javaslatában](#) átvette ezt az ajánlást. A javaslatról szóló [véleményünkben](#) üdvözlöttük a módosítást, de megjegyeztük, hogy a nem megbízható kedvezményezettek kizárásának lehetősége továbbra is nagyobb lenne a közvetlen, mint a megosztott irányítás keretében.

75 A tagállamoknak a szabálytalanságkezelő rendszerben (IMS) kell bejelenteniük⁴³ a Bizottság felé az uniós kiadásokkal kapcsolatban észlelt minden szabálytalanságot, csalásgyanút vagy tényleges csalást. Az [uniós kohéziós és mezőgazdasági kiadásokkal kapcsolatos összeférhetlenségről szóló jelentésünkben](#) ismételten leszögeztük, hogy az IMS-ben tagállamonként eltérő adatokat és információkat rögzítenek. Az [EDES-ről szóló jelentésünkben](#) azt is jeleztük, hogy a Bizottság a közvetlen irányítás keretében jobban felhasználhatná az IMS-adatokat kizárási célokra – miután először konzultált azokkal a tagállamokkal és más országokkal, amelyekhez az adatok tartoznak⁴⁴.

76 A Bizottság az uniós források kezelése szempontjából releváns adatokhoz való hozzáférés és azok elemzése céljából kifejlesztette az Arachne elnevezésű egységes integrált adatkinyerési és kockázatértékelő eszközt. Az (eszköz használata mellett döntő) nemzeti hatóságoktól és két kereskedelmi adatbázisból származó adatok felhasználásával az Arachne számítást készít (például) a vállalkozókhöz, alvállalkozókhöz és kedvezményezettekhez kapcsolódó kockázatmutatók listájáról. A felhasználók így fel tudják mérni ezeket a kockázatokat, és szükség esetén további vizsgálatokat végezhetnek, mielőtt döntést hoznának a finanszírozásról. A Bizottság szerint⁴⁵ az Arachne növelheti a nemzeti ellenőrzések hatékonyságát és

⁴² Az (EU) 2018/1046 rendelet 135. cikke.

⁴³ Az egyes uniós alapokra vonatkozó rendeletek.

⁴⁴ Az (EU) 2018/1046 rendelet 144. cikke.

⁴⁵ A Bizottság honlapja az [Arachne kockázatértékelő eszközzel](#).

eredményességét azáltal, hogy a forrásokat a kockázatosabb vállalkozók, kedvezményezettek és projektek ellenőrzésére irányítja. A Bizottság lehetőséget lát az Arachne fejlesztésére az interoperabilitás és az új technológiák, például a mesterséges intelligencián alapuló fejlettebb algoritmusok révén.

77 Jelenleg öt bizottsági részlegnél férnek hozzá az ellenőrzési igazgatóságok munkatársai az Arachne eszközhöz⁴⁶, amely az érdeklődő nemzeti hatóságok számára is – ingyenesen – hozzáférhető. A Bizottság tájékoztatása szerint jelenleg 20 tagállami hatóság használja az eszközt a kohéziós alapok (legalább egy program) kezelésére; a mezőgazdaság terén használja vagy teszteli 9, az RRF kapcsán pedig 19 hatóság. A költségvetési rendeletátdolgozására irányuló javaslatában a Bizottság azt javasolta, hogy 2027-től tegyék kötelezővé a tagállamok számára az Arachne használatát, és terjesszék ki azt valamennyi irányítási módra. [Véleményünkben](#) ezt ennél sürgősebbnek ítéltük, és javasoltuk, hogy az Arachne már a 2021–2027-es programozási időszakban is legyen kötelező.

Az átláthatóság javítását és az Unió pénzügyi érdekeinek védelmét szolgáló informatikai eszközök fejlesztésével kapcsolatos lehetőségek, kihívások és azoknak az ellenőrzésre gyakorolt hatásai

78 Az uniós költségvetés átláthatóságára és védelmére összpontosító informatikai eszközök további digitalizálása számos lehetőséget kínálhat, például a következőket:

- az egyes eszközök, például az Arachne és a Bizottság más rendszerei közötti nagyobb interoperabilitás;
- az összes irányítási módra kiterjedő egységes adatbázis létrehozása a vállalkozók és a kedvezményezettek átláthatóságának növelése érdekében;
- az EDES alkalmazási körének kiterjesztése valamennyi irányítási módra, valamint az uniós kiadások kapcsán valamennyi vállalkozóra és kedvezményezettre;
- a tagállamok által az IMS-ben a szabálytalanságokról és csalásokról jelentett információk jobb felhasználása a közvetlen irányítás céljára;

⁴⁶ Regionális és Várospolitikai Főigazgatóság; A Foglalkoztatás, Szociális Ügyek és Társadalmi Befogadás Főigazgatósága; Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Főigazgatóság; Gazdasági és Pénzügyi Főigazgatóság, Tengerügyi és Halászati Főigazgatóság.

- o az Arachne intézményesítése a Bizottság kockázatértékelési és adatkinyerési eszközöként valamennyi szervezeti egység számára, valamint a tagállami hatóságok általi széles körű alkalmazása.

79 Az uniós költségvetés átláthatóságának és védelmének javítása szempontjából azonban lényeges volna egy egyedi azonosító bevezetése, amelynek révén a vállalkozók és az uniós források kedvezményezettjei megtalálhatóak lennének minden eszközben és rendszerben.

80 Mivel az adatokat számos – eltérő jogi előírásokkal jellemezhető, más-más technikai felépítésű – informatikai adatbázisban és portálon tárolják, valamint a beszámolás töredékes jellege és az egyedi azonosító hiánya miatt nehéz átfogó információkat szerezni a vállalkozókról és az uniós források kedvezményezettjeiről. Ezenkívül az Arachne nem tartalmaz információkat az összes vállalkozóra és kedvezményezettre vonatkozóan, mivel annak nemzeti hatóságok általi használata – és így az ilyen adatok szolgáltatása – önkéntes alapon történik. Ez megnehezíti az adatok összehasonlítását, és azt, hogy teljes mértékben ki lehessen aknázni az új technológiák – például a mesterséges intelligencia és a nagy adathalmazok elemzése – használatából származó előnyöket, nemcsak az uniós kiadások nyomon követése és kontrollja, hanem az ellenőrzés szempontjából is⁴⁷.

⁴⁷ Az Európai Parlament Kutatószolgálatának tanulmánya: „*Digitalisation of European reporting, monitoring and audit*”, 36. o.

Záró megjegyzések

81 A digitalizáció évek óta a Bizottság egyik prioritása. A hatékonyság javítása és az adminisztratív munkateher csökkentése érdekében a Bizottság haladást könyvelhetett el tevékenységeinek, többek között az uniós források kezelésének digitalizálása terén. Azt a végcélját azonban, hogy valóban digitális közigazgatássá váljon, még nem érte el.

82 A Bizottság több projektet hajtott végre összetett informatikai környezetének egyszerűsítése és irányítási folyamatainak javítása érdekében. Ezek közé tartozik az uniós támogatások kedvezményezettjeitől és a vállalkozóktól az informatikai rendszerekbe irányuló adatáramlást megkönnyítő platform létrehozása. A Bizottság lépéseket tett annak érdekében is, hogy pénzgazdálkodási rendszerét korszerűbb technológiával váltsa fel, az intézmény egészében elérhetővé tegyen más informatikai rendszereket, és fokozatosan kivezesse a redundáns helyi rendszereket. Ezekre a fejleményekre azonban csak jelentős késedelemmel, költségvetés-túllépések árán került sor.

83 A közvetlen és közvetett irányítás területén a digitalizáció a támogatások kezelésében a legfejlettebb, ahol a Bizottság közös, e-támogatások elnevezésű szervezeti rendszerét használják. A közbeszerzés, valamint az e-támogatásokon kívül közvetetten kezelt támogatások kezelése tekintetében azonban a digitalizáció lemaradásban van, mivel a szükséges informatikai projektek kidolgozása még folyik.

84 A megosztott irányítás területén a Bizottság digitalizálta a tagállamoknak történő kifizetésekre szolgáló rendszereit, és a digitalizációt a mezőgazdasági területalapú kifizetések esetében is széles körben alkalmazzák, a tagállamok azonban számos különböző informatikai eszközt használnak a kohéziós és vidékfejlesztési finanszírozás kezelésére. Mivel ezeket az eszközöket általában nem integrálták az uniós rendszerekbe (ezt nem is írják elő a jelenlegi uniós jogszabályok), nincsen hatékony módja az uniós források kedvezményezettjeire vonatkozó hasznos információk cseréjének. Emellett az elektronikus közbeszerzés elterjedtsége egyenetlen a tagállamokban.

85 Az uniós kiadásokra vonatkozó átláthatósági követelmények teljesítése érdekében a Bizottság online portálon teszi közzé a vállalkozókra, illetve a közvetlen és közvetett irányítás keretében irányított programokból származó uniós finanszírozás kedvezményezettjeire vonatkozó információkat. Ugyanakkor nem tesz közzé információkat sem a végső tényleges tulajdonosokról, sem a közvetett irányítás alá tartozó pénzeszközök végső kedvezményezettjeiről (amit a jelenlegi költségvetési

rendelet nem is ír elő). A vállalkozóknak, illetve a kohéziós és mezőgazdasági kiadások kedvezményezettjeinek átláthatóságára vonatkozó tagállami beszámolás rendszere rendkívül széttagolt.

86 Az uniós költségvetés védelmének fokozása céljából a Bizottság kifejlesztette az Arachne elnevezésű egységes adatkinyerési és kockázatértékelő eszközt, amely segítségével a tagállami hatóságok mindegyike ellenőrizheti az uniós támogatásokat a megosztott irányítás keretében. Az Arachne használata azonban nem kötelező, és azt nem is alkalmazzák általánosan. Eközben a Bizottság azon rendszere, amely letiltja az uniós finanszírozásból kizárt kedvezményezetteket, jelenleg nem terjed ki a megosztott irányítás alá tartozó kiadásokra.

87 A Bizottság azt javasolta, hogy a kedvezményezettek kizárására szolgáló rendszerét és átláthatósági szabályait terjesszék ki az uniós finanszírozás valamennyi irányítási módjára, és a tagállamok számára tegyék kötelezővé az Arachne használatát. Az átláthatósági szabályok és az Arachne tekintetében a Bizottság azt javasolta, hogy ez a kiterjesztés csak a 2028-ban kezdődő következő programozási időszakban lépjen hatályba.

88 A Bizottság és a tagállamok azon törekvése, hogy digitalizálják az uniós források kezelését, növelheti az ellenőrzés hatékonyságát. A digitalizáció jelenlegi előnyei közé tartozik például a dokumentumok bizottsági rendszerekből történő automatizált kinyerése, vagy a digitális eszközök használata azon kontrollstatisztikák és kifizetési adatok minőségének és koherenciájának ellenőrzésére, amelyek a minta részét képező mezőgazdasági kifizető ügynökségek beszámolásában szerepelnek. Egyelőre azonban nem lehet nagyszabású tesztelést végezni valamennyi uniós költségvetési kiadásra, vagy akár egy adott szakpolitikai területre nézve sem. Nem lehet rájuk vonatkozóan teljes körűen kiaknázni az olyan új technológiákat sem, mint a mesterséges intelligencia, a robotizált folyamatautomatizálás vagy a nagy adathalmazok elemzése.

A jelentést 2023. június 13-i luxembourgi ülésén fogadta el a Jan Gregor számvevőszéki tag elnökölte V. Kamara.

a Számvevőszék nevében

Tony Murphy
Elnök

Melléletek

I. melléklet. Az e-kohéziós rendszerek főbb jellemzői a tagállamokban

Ország	Rendszerek	SFC (a)	NR (b)	E-alírás (c)	Egyszeri (d)	Előzetes kitérés (e)	Felhasználó barát (f)	PA (g)	PI (h)
Bulgária	1	●	●	●	●	●	●	●	●
Csehország	1	●	●	●	●	●	●	●	●
Dánia	1	●	●	●	●	●	●	●	●
Észtország	1	●	●	●	●	●	●	●	●
Írország	1	●	●	●	●	●	●	●	●
Horvátország	1	●	●	●	●	●	●	●	●
Ciprus	1	●	●	●	●	●	●	●	●
Lettország	1	●	●	●	●	●	●	●	●
Litvánia	1	●	●	●	●	●	●	●	●
Luxemburg	1	●	●	●	●	●	●	●	●
Magyarország	1	●	●	●	●	●	●	●	●
Málta	1	●	●	●	●	●	●	●	●
Hollandia	1	●	●	●	●	●	●	●	●
Portugália	1	●	●	●	●	●	●	●	●
Románia	1	●	●	●	●	●	●	●	●
Szlovákia	1	●	●	●	●	●	●	●	●
Szlovénia	1	●	●	●	●	●	●	●	●
Finnszág	1	●	●	●	●	●	●	●	●
Belgium	2	●1	●	●1	●	●	●1	●1	●1
Görögország	2	●1	●1	●1	●1	●1	●1	●1	●1
Franciaország	2	●1	●	●1	●1	●1	●1	●1	●1
Ausztria	2	●	●	●	●	●	●	●	●
Lengyelország	2	●1	●1	●1	●1	●1	●1	●1	●1
Svédország	2	●1	●1	●1	●1	●1	●1	●1	●1
Spanyolország	9	●1	●1	●	●1	●1	●	●	●
Németország	15	●1	●	●	●	●	●	●2	●2
Olaszország	32	●8	●	●	●	●	●	●	●
INTERREG rendszerek	22	●	●	●	●	●	●	●18	●18

● Igen ● Legtöbbjük ● Nem ● Nem említett vagy nem ismert

Megjegyzés: A szám nélküli szimbólumok a tagállamok valamennyi rendszerére vonatkoznak.

A szimbólum utáni szám azt jelzi, hogy hány rendszer rendelkezik egy adott jellemzővel. A fennmaradó rendszerekről nem áll rendelkezésre információ.

- (a) az e-kohézió integrálva van az SFC-vel
- (b) az e-kohézió össze van kapcsolva egy vagy több nemzeti nyilvántartással
- (c) az e-kohézió támogatja az elektronikus aláírások használatát
- (d) az e-kohézió támogatja az egyszeri kódolást
- (e) az e-kohézió támogatja a projektpályázatokban megadott adatokon alapuló előzetes információkitöltést
- (f) az e-kohézió támogatja a felhasználóbarát funkciókat
- (g) az e-kohézió a projektpályázati szakaszban támogatja a műveleteket
- (h) az e-kohézió a projektek végrehajtása során támogatja a műveleteket

Forrás: Európai Számvevőszék, a 2014–2020-as időszakra vonatkozó e-kohézió értékeléséről szóló bizottsági jelentés 2. melléklete alapján.

II. melléklet. Párhuzamos adatcsere az e-kohéziós rendszereken kívüli kedvezményezettekkel

Ország	Információ típusa			
	Szerződések	Eredményjelentés	Kifizetési kérelmek	Ellenőrzések/ Helyszíni ellenőrzések
Belgium	●	●	●	●
Csehország	●	●	●	●
Észtország	●	●	●	●
Görögország	●	●	●	●
Franciaország	●	●	●	●
Horvátország	●	●	●	●
Olaszország	●	●	●	●
Lettország	●	●	●	●
Litvánia	●	●	●	●
Magyarország	●	●	●	●
Hollandia	●	●	●	●
Lengyelország	●	●	●	●
Portugália	●	●	●	●
Románia	●	●	●	●
Szlovénia	●	●	●	●
Szlovákia	●	●	●	●
Finnország	●	●	●	●
Svédország	●	●	●	●

● Csekély ● Mérsékelt ● Széles körű

Megjegyzés: Bulgária, Dánia, Németország, Írország, Spanyolország, Ciprus, Luxemburg, Málta és Ausztria esetében nem állnak rendelkezésre adatok.

Forrás: Európai Számvevőszék, a 2014–2020-as időszakra vonatkozó e-kohézió értékeléséről szóló bizottsági jelentés 2. melléklete alapján.

III. melléklet. Fő elektronikus közbeszerzési kapacitás a tagállamokban

	Odaitélés előtti szakasz					Odaitélés utáni szakasz			
	Központosított közbeszerzési portál	Értesítést küldenek a TED-nek	Elérhető az ESPD szolgáltatás	Elektronikus ajánlatbenyújtás	Az eCertis-szel összekapcsolt nemzeti szolgálatok	A felhasználók rendelhetnek árukat vagy szolgáltatásokat elektronikusan	Elérhető az e-számlázás	Az e-számlák továbbítása kifizetési rendszerekbe	Kötelező elektronikusan megrendelni az árukat és szolgáltatásokat
Belgium	●	●	●	●	●	●	●	●	(*)
Bulgária	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Csehország	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Dánia	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Németország	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Észtország	●	●	●	●	(*)	●	●	●	●
Írország	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Görögország	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Spanyolország	●	●	●	●	●	●	●	●	(*)
Franciaország	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Horvátország	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Olaszország	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Ciprus	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Lettország	●	●	●	●	●	●	●	●	(*)
Litvánia	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Luxemburg	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Magyarország	●	●	●	●	●	●	●	●	(*)
Málta	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Hollandia	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Ausztria	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Lengyelország	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Portugália	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Románia	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Szlovénia	●	●	●	●	●	●	●	●	(*)
Szlovákia	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Finnország	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Svédország	●	●	●	●	●	●	●	●	(*)

(*) Központi szinten kötelező, de regionális szinten nem.

A tagállamok rendelkeznek legalább egy olyan informatikai eszközzel, amely biztosítja az adott e-közbeszerzési képességet– bár ez nem feltétlenül terjed ki az egész országra, illetve nem feltétlenül kötelező az uniós küszöbérték alatti eljárások esetében.

Magyarázat: ● Nem ● Fejlesztés alatt ● Igen ● Nem ismert

Forrás: Európai Számvevőszék, a tagállami hatóságokkal tartott munkaértekezleteket követő bizottsági áttekintés és a nyilvánosan elérhető információk alapján.

Rövidítések

ABAC: Eredményszemléletű számviteli rendszer

ARES: Advanced Records System, fejlett adatkezelő rendszer (A Bizottság szervezeti dokumentumkezelési eszköze)

AUDEX: Külső ellenőrzés-irányítási eszköz

CATS: Clearance Audit Trail System (az európai mezőgazdasági pénzalapok kifizetéseivel kapcsolatos információkat gyűjtő adatbázis)

CeSaR: Országspecifikus ajánlások adatbázisa

CORDA: Közös kutatási adattárház

CRIS: Közös külkapcsolati információs rendszer

DG: Főigazgatóság

EDES: Korai felismerési és kizárási rendszer

EMGA: Európai Mezőgazdasági Garanciaalap

EMVA: Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap

ESPD: Egységes európai közbeszerzési dokumentum

F&T portál: Finanszírozási és pályázati (F&T) portál:

FTS: Pénzügyi átláthatósági rendszer

GPSB: Vissza nem térítendő támogatások és közbeszerzés irányítóbizottsága

IIER: Integrált igazgatási és ellenőrzési rendszer

IMS: Szabálytalanságkezelő rendszer

KAP: Közös agrárpolitika

MAP: Többéves programozási eszköz

NGEU: Next Generation EU

PEPPOL: Pan-European Public Procurement Online (páneurópai online közbeszerzés)

RRF: Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz

SEDIA: Egységes elektronikus adatcsereközpont

SFC: Az Európai Unió alapkezelő rendszere

SyGMA: Támogatáskezelő rendszer

TED: TED (Tenders Electronic Daily) adatbázis

Glosszárium

Adatbányászat: Nagy adatkészletek elemzésének folyamata, az információkban rejlő minták és tendenciák feltárásának céljával.

Adatbázis: Elektronikusan tárolt, betekintésre és kinyerésre rendelkezésre álló strukturált adatkészlet.

Adatkészlet: Gyűjtött adatok strukturált halmaza.

Analitika: Számítástechnikai módszerek szisztematikus használata elemzés céljából.

Egységes európai közbeszerzési dokumentum: Űrlap, amelyen az ajánlattevők kijelentik, hogy megfelelnek az uniós közbeszerzési eljárás alkalmassági követelményeinek.

E-számla: Géppel olvasható számlák strukturált adatformátumban történő kiállítása, továbbítása, fogadása, valamint automatikus és digitális feldolgozása.

Gépi tanulás: Az a folyamat, amelynek során egy informatikai alkalmazás mesterséges intelligencia révén javítja egy adott feladattal kapcsolatos teljesítményét.

Interoperabilitás: Valamely rendszer képessége a más rendszerekkel folytatott kommunikációra és együttműködésre, beleértve az adatcserét is.

Kedvezményezett: Az uniós költségvetésből vissza nem térítendő támogatásban vagy kölcsönben részesülő természetes vagy jogi személy.

Kopernikusz: Az Unió Föld-megfigyelési rendszere, amely a műholdaktól és a Föld-alapú érzékelőktől származó adatokat összegyűjtve és feldolgozva környezetvédelmi és biztonsági információkat szolgáltat.

Megbízhatósági dokumentumok: Az egyes tagállamok által a Bizottságnak az európai strukturális és beruházási alapok vonatkozásában évente benyújtott dokumentumcsomag, amelynek része az éves beszámoló, az összefoglaló, a kontrolljelentés, a vezetői nyilatkozat és az ellenőrzési vélemény.

Mesterséges intelligencia: Az emberi intelligencia – tanulás, problémamegoldás és más képességek – számítógépes szimulálása.

Monitoring útján végzett ellenőrzés: A jogosultsági kritériumok és kötelezettségek szisztematikus megfigyelése, nyomon követése és értékelése a fizikai ellenőrzés alternatívájaként műholdas adatok felhasználásával.

Nagy adathalmazok („big data”): Különböző forrásokból származó adatkészletek, amelyek túl nagyok ahhoz, hogy hagyományos adatfeldolgozási módszerekkel feldolgozhatók legyenek.

Páneurópai online közbeszerzés: Az egész Unióra kiterjedő elektronikus közbeszerzés szabványcsomagja, amely lehetővé teszi géppel olvasható közbeszerzési dokumentumok cseréjét.

Pillérialapú értékelés: A Bizottság értékelése a közvetett irányítás során alkalmazott szabályokról és eljárásokról annak biztosítására, hogy az Unió pénzügyi érdekei ugyanolyan szintű védelmet élvezzenek, mint közvetlen irányítás esetén.

RELEX család: A Bizottság külső fellépésekért felelős szervezeti egységei, azaz a Nemzetközi Partnerségek Főigazgatósága, az Európai Szomszédsgpolitika és a Csatlakozási Tárgyalások Főigazgatósága, valamint a Külpolitikai Eszközökért Felelős Szolgálat.

Robotizált folyamatautomatizálás: Speciális szoftver használata az informatikai folyamatok automatikus végrehajtásához.

Strukturálatlan adatok: Különböző formátumú információk, amelyeket nyers formában gyűjtenek és tárolnak anélkül, hogy a hozzáférést és az elemzést megkönnyítő módon kategorizálnák vagy rendszereznék őket.

Strukturált adatok: Előre meghatározott adatstruktúrát követő és szabványosított, ezáltal könnyen elemezhető mennyiségi információk.

Új technológia: Potenciálisan forradalmi technológia, amely új ismeretekből vagy a meglévő tudás innovatív alkalmazásából ered.

Végső kedvezményezett: Olyan természetes vagy jogi személy, aki vagy amely végső soron hasznát látja az uniós támogatás kedvezményezettje által kezdeményezett vagy végrehajtott uniós finanszírozású tevékenységnek.

Végső tényleges tulajdonos: Olyan személy, aki végső soron pénzügyi előnyhöz jut egy vállalkozás vagy eszköz révén.

A számvevőszéki munkacsoport

Ezt az áttekintést az uniós finanszírozásra és igazgatásra szakosodott, Jan Gregor számvevőszéki tag elnökölte V. Kamara fogadta el. A dokumentum elkészítését Laima Liucija Andrikiene számvevőszéki tag irányította Tomas Mackevičius kabinetfőnök és Aldona Drėgvaitė kabinetattasé, Margit Spindelegger ügyvezető, Tomasz Kokot feladatfelelős, Kristina Kosor, Eda Çalışkan, Johanna Oehlin, Mircea-Cristian Martinescu és Jesús Nieto Muñoz számvevők támogatásával. Informatikai ellenőrzési támogatás: Ioanna Topa és Ioannis Hartoutsios. Nyelvi támogatás: Thomas Everett.

Balról jobbra: Aldona Drėgvaitė, Eda Çalışkan, Tomas Mackevičius, Laima Liucija Andrikiene, Tomasz Kokot, Margit Spindelegger, Thomas Everett, Kristina Kosor.

SZERZŐI JOGOK

© Európai Unió, 2023

Az Európai Számvevőszék dokumentumainak felhasználását a nyilatadat-politikáról és a dokumentumok további felhasználásáról szóló [6/2019. sz. számvevőszéki határozat](#) szabályozza.

Ellenkező rendelkezés (pl. egyedi szerzői jogi nyilatkozatokban foglaltak) hiányában az Európai Unió tulajdonában lévő számvevőszéki tartalmak a [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\) licenc](#) alá tartoznak. Ezért fősabály szerint a további felhasználás a forrás és a változtatások megfelelő feltüntetésével megengedett. A Számvevőszéktől származó tartalmak további felhasználásakor azok eredeti értelme és mondanivalója nem torzulhat. A Számvevőszék nem vonható felelősségre a továbbfelhasználás esetleges következményeiért.

Ha az adott tartalomban azonosítható magánszemélyek is érintettek (például ha egy kép a Számvevőszék munkatársait ábrázolja vagy harmadik fél is szerepel a források között), adott esetben további engedélyt is be kell szerezni.

Amennyiben ez megtörtént, akkor a vonatkozó engedély érvényteleníti a fenti általános érvényű engedélyt, és az abban foglalt, egyértelműen meghatározott felhasználási korlátozások érvényesek.

Az olyan tartalmak felhasználásához vagy reprodukálásához, amelyek nem az Európai Unió tulajdonát képezik, adott esetben közvetlenül a szerzői jog tulajdonosától kell engedélyt kérni.

2. és 11. ábra – ikonok: Az ábrák kidolgozása a [Flaticon.com](#) eszközeinek felhasználásával történt. © Freepik Company S.L. Minden jog fenntartva.

Az iparjogvédelem alatt álló szoftverek és dokumentumok – pl. szabadalmak, márkajelzések, bejegyzett formatervezési minták, logók és nevek – nem tartoznak a Számvevőszék továbbfelhasználási politikájának hatókörébe.

Az Európai Uniónak az europa.eu címtartomány alá tartozó intézményi weboldalai külső oldalakra mutató hivatkozásokat is tartalmaznak. Ezek nem tartoznak a Számvevőszék hatáskörébe, ezért ajánlott elolvasni az ott közzétett adatvédelmi és szerzői jogi rendelkezéseket.

Az Európai Számvevőszék logójának használata

Az Európai Számvevőszék logója kizárólag a Számvevőszék előzetes hozzájárulásával használható fel.

PDF	ISBN 978-92-849-0623-9	ISSN 2811-826X	doi:10.2865/566580	QJ-AN-23-001-HU-N
-----	------------------------	----------------	--------------------	-------------------

A digitalizáció elősegítheti a közigazgatás olyan irányú átalakulását, hogy az hatékonyabban nyújthassa szolgáltatásait. A Bizottság modernizálja és egyszerűsíti összetett informatikai környezetét. A „valóban digitális Bizottság” kialakítása azonban még folyamatban van, és az uniós alapok kezeléséért felelős szervek mindegyike kihívásokkal szembesül ezen a téren: elsősorban is a különböző informatikai rendszerek és adatbázisok összehangolásával javítaniuk kell az interoperabilitást. A digitalizáció révén hatékonyabbá válhat az uniós alapok ellenőrzése is. Mivel azonban az uniós forrásokat kezelő számos szerv sok különböző informatikai rendszert használ, jelenleg lehetetlen nagyszabású tesztelést végezni.

EURÓPAI SZÁMVEVŐSZÉK
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Telefon: +352 4398-1

Megkeresés: eca.europa.eu/hu/contact

Weboldal: eca.europa.eu

Twitter: @EUAuditors

**EURÓPAI
SZÁMVEVŐSZÉK**